

Աշոտ ՄԱՐԿՈՍՅԱՆ

Լիդա ԱԴԱՋԱՆՅԱՆ

ՌԻՍԿԵՐԻ ԴՐՍԵՎՈՐՈՒՄՆԵՐԸ ԵՎ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄԸ ԼՈԳԻՍՏԻԿԱՅՈՒՄ

Դիտարկվում են ռիսկերի դրսևորման և կառավարման առանձնահատկությունները լոգիստիկայում: Բնութագրվել են են ռիսկի հիմնական տեսակները և առաջացման գործոնները: Ներկայացվել են ռիսկերի նվազեցման ուղիները և ապահովագրության համակարգի տարրերը:

Ашот МАРКОСЯН

Лида АГАДЖАНИЯН

ПРОЯВЛЕНИЯ И УПРАВЛЕНИЕ РИСКАМИ В ЛОГИСТИКЕ

Ключевые слова: логистика, поток, риск, управление рисками, страхование.

Рассматриваются особенности проявления и управления рисками в логистике. Характеризованы основные виды и факторы возникновения рисков. Представлены пути уменьшения рисков и элементы системы страхования.

Ashot MARKOSYAN

Lida AGHAJANYAN

RISKS MANAGEMENT AND BEHAVIOR IN LOGISTICS

Keywords: logistics, flow, risk, risks management, insurance.

The specifications of risks behavior and management in logistics are considered. The main types and occurrence factors of risks have been characterized. The ways to reduce risks and the insurance system elements have been presented.

Միքայել ԶԱԿԱՂՅԱՆ

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՌԵՍՈՐՏՆԵՐԻ ԳԾՈՎ ԿԱՌԱՎԱՐՉԱԿԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԻ ՈՒՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԶՅ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԲԱՆԿԵՐՈՒՄ

Առևտրային բանկերում ֆինանսական ռեսուրսներ ձևավորումն ունի առանձնահատկություններ, որոնք իրենց ազդեցությունն են թողնում կառավարչական որոշումների վրա: Հոդվածում ներկայացվում են ՅՅ առևտրային բանկերում ֆինանսական ռեսուրսների ձևավորման և օգտագործման գծով կառավարչական որոշումների ոլորտները, որոնք, ապահովելով կայուն զարգացում, նպաստում են բանկային ծառայությունների մրցունակության բարձրացմանը: Ֆինանսական ռեսուրսների գծով կառավարչական որոշումների խմբավորման ներկայացված ուղղությունները կարող են հաշվի առնվել կառավարման արդյունավետության գնահատման հաշվարկներում:

Микаел ДЖАВАДЯН

НАПРАВЛЕНИЯ УПРАВЛЕНЧЕСКИХ РЕШЕНИЙ ПО ФИНАНСОВЫМ РЕСУРСАМ В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ РА РЕЗЮМЕ

Ключевые слова: эффективность управления, финансовые ресурсы, целевые управленческие решения.

Формирование финансовых ресурсов коммерческих банков имеют свои особенности, которые влияют на управленческие решения. В статье представлены области принятия управленческих решений по формированию и использованию финансовых ресурсов в коммерческих банках Армении, которые обеспечивая устойчивое развитие, способствуют повышению конкурентоспособности банковских услуг. Предложенная классификация управленческих решений по финансовым ресурсам может быть использована в расчетах эффективности управления банковской деятельностью.

Mikayel JAVADYAN

DECISION MAKING DIRECTIONS ON FINANCIAL RESOURCES IN THE COMMERCIAL BANKS OF RA

Keywords: management effectiveness, financial resources, targeted management decisions.

The financial resources of commercial banks have peculiarities of formation affecting management decisions on them. The article presents the areas of making managerial decisions on the formation and use of financial resources in commercial banks in Armenia, which ensure sustainable development and increase the competitiveness of the banking services. The proposed classification of management decisions on financial resources can be implemented in process of assessing the effectiveness of management of banking activities.

Գեորգի ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ

ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՑՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ԱՇԽԱՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿՈՐՈՒՊՑԻԱՅԻ ՄԱԿԱՐԴԱԿԻ ՎՐԱ

Աշխատանքը նպատակ է հետապնդում կատարել բազմագործոն ոչ գծային ռեգրեսիոն գնահատում՝ դիտարկելով կոռուպցիայի և կառավարման համակարգի արդյունավետությունը բնորոշող ցուցիչները:

Георгий АВETИСЯН

ВЛИЯНИЕ ПОКАЗАТЕЛЕЙ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ НА УРОВЕНЬ КОРРУПЦИИ

Ключевые слова: коррупция, эффективность управления, факторный анализ, нелинейная множественная регрессия, панельные данные.

Цель работы - осуществлять многофункциональную нелинейную регрессионную оценку с использованием панельных данных, с учетом показателей коррупции и эффективности системы управления.

Georgi AVETISYAN

THE IMPACT OF GOVERNANCE SYSTEM INDICATORS ON THE LEVEL OF CORRUPTION

Key words: corruption, governance effectiveness, factor analysis, nonlinear multiple regression, panel data.

The work is aimed to implement a multiple nonlinear regression assessment with using panel data considering corruption and governance system effectiveness indicators.

Մարի ԱՍԵՓԱՆՅԱՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ ՄԱՐԿԱՅԻՆ ՌԵՍՈՐՏՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԵԹՈԴՆԵՐԻ ՀԱՍԵՄԱՏՄԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

Միջազգային տնտեսական հարաբերությունների զարգացման արդի փուլում կարևորվում է բանկային համակարգի վրա մարդկային ռեսուրսների կառավարման ազդեցության գնահատումը: Այն կարող է անդրադառնալ առևտրային բանկերի գործունեության արդյունավետությունը բնութագրող տարբեր ցուցանիշների, այդ թվում՝ շահութաբերության մակարդակի վրա: Հոդվածում

ներկայացված են եվրոպական, ասիական և ամերիկյան բանկերի կողմից մարդկային ռեսուրսների կառավարման մի շարք մոդելներ, որոնց վերլուծության հիման վրա հնարավորություն է ընձեռնվում հաշվարկել մարդկային ռեսուրսների կառավարման արդյունավետությունը գնահատող հիմնական գործակիցները:

Мари СТЕПАНЯН

СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ МЕТОДОВ ОЦЕНКИ ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНИЯ ЧЕЛОВЕЧЕСКИМИ РЕСУРСАМИ В МЕЖДУНАРОДНОЙ БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЕ

Ключевые слова: человеческий ресурс, банковская система, капитал, рентабельность, рынок труда.

На современном этапе развития международных экономических отношений подчеркивается важность оценки влияния управления человеческими ресурсами на банковскую систему. Это может отразиться на разных показателях, характеризующих эффективность деятельности коммерческих банков, в том числе - на уровень рентабельности. В статье представлен ряд моделей управления человеческими ресурсами европейскими, азиатскими и американскими банками, на основе анализа которых предоставляется возможность рассчитать основные коэффициенты, оценивающие эффективность управления человеческими ресурсами.

Mary STEPANYAN

COMPARATIVE ANALYSIS OF THE METHODS OF EVALUATING THE EFFECTIVENESS OF HUMAN RESOURCE MANAGEMENT IN THE INTERNATIONAL BANKING SYSTEM

Key words: human resource, banking system, capital, profitability, labor-market.

At the modern stage of development of international economic relations the importance of evaluating the impact of human resources management on the banking system is emphasized. This can affect various indicators that characterize the efficiency of commercial banks, including the profitability level. The article outlines a set of models of human resources management by European, Asian and American banks, the analysis of which allows to calculate key ratios assessing the efficiency of human resource management.

Աննա ՉԱԼԻՆՅԱՆ

ԶԺՂ ԴԵՏԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՍԿԶԵՄԱՆԵՐԸ ՈՒ

ԱԶԳԱՅԻՆ - ԴԵՏԱԿԱՆ ՇԱՅԵՐԻ ՆԵՐԱՇՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հոդվածում ներկայացվում է Չինաստանի ստեղծած քաղաքական մոդելը, ումասիրվել է Չինական «մտքի թռիչքը», գաղափարական ու մշակութային առանձնահատկությունները, տնտեսության պետական կառավարման առանձնահատկություններն ու հաջողությունների պատճառները: Դիտարկվել է ազգային գաղափարախոսությունը չինական բարեփոխումների ռազմավարական տեսլականի մեջ, տարածքային զարգացման պետական կարգավորման հայեցակարգը:

Анна ЗАЛИНЯН

ПРИНЦИПЫ ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ КИТАЯ И СОВМЕСТИМОСТЬ НАЦИОНАЛЬНО-ГОСУДАРСТВЕННЫХ ИНТЕРЕСОВ

Ключевые слова: китайская модель, культурные особенности, государственное управление экономикой, национальная идея, китайские реформы, концепция государственного регулирования, государственное управление, национальная безопасность.

В статье представлена китайская политическая модель, идеологические и культурные особенности государственного управления и причины успеха. Рассмотрена национальная идея, идеология и стратегия ведения реформ и концепция государственного регулирования территориального развития.

Anna ZALINYAN

PRINCIPLES OF PUBLIC ADMINISTRATION OF CHINA AND COMPATIBILITY OF NATIONAL INTERESTS

Key words: Chinese model, cultural features, state management of the economy, national ideology, Chinese reforms, the concept of state regulation, public administration, national security.

Chinese political model, ideological and cultural features of public administration and the key to success are represented in the article. The national idea, ideology and policy of vision of reforms, as well as the concept of state management of territorial development have been reviewed.

Արմինե ՄԵԺԼՈՒՄՅԱՆ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԶԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ ՆԵՐՔԻՆ ՎԵՐԱՏՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՈՒ ՄԵԹՈՂԱԿԱՆ ԳԻՄՆԱՆՆԴԻՐՆԵՐԸ

Հոդվածի շրջանակներում ուսումնասիրվել է ներքին վերահսկողության տեսական և իրավական հիմքերը, հիմնավորվել է դրա դերը կառավարման համակարգում և կազմակերպություններում ներդրման կարևորությունը:

Ընկերության ֆինանսատնտեսական գործունեության արդյունավետ իրականացման, կազմակերպության վիճակի մասին ճշգրիտ տեղեկատվության բացահայտման, սխալների ու խեղաթյուրումների կանխման, օրենսդրությանը հետևելու և ակտիվների պահպանման կարևոր գործիք է դարձել ներքին վերահսկողությունը:

Հետազոտության արդյունքում հեղինակը հանգել է այն եզրակացության, որ կազմակերպություններում անհրաժեշտ է ներդնել ներքին վերահսկողության համակարգ, որի համար կատարվել են առաջարկություններ օրենսդրական փոփոխությունների և ներդրման փուլերի վերաբերյալ:

Армине МЕЖЛУМЯН

ПРАВОВЫЕ И МЕТОДИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ ВНУТРЕННЕГО КОНТРОЛЯ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ

Ключевые слова: внутренний контроль, система управления, элементы системы внутреннего контроля, форма организации внутреннего контроля

В рамках статьи были рассмотрены теоретические и правовые основы внутреннего контроля, оправдалось их роль и важность в системе управления.

Внутренний контроль стал важным инструментом для эффективной финансово-хозяйственной деятельности предприятия, раскрытия правдивой информации о состоянии компании, предотвращения ошибок и искажений, соблюдения законодательства и сохранения активов.

В результате исследования автор пришел к выводу, что в компании необходима внедрить систему внутреннего контроля, для этого были сделаны рекомендации относительно законодательных изменений и этапов внедрения внутреннего контроля в компаниях.

Armine MEZHLYUMYAN

THE LEGAL AND METHODOLOGICAL PROBLEMS OF INTERNAL CONTROL IN THE MANAGEMENT SYSTEM OF COMPANY

Keywords: internal control, management system, elements of the internal control system, the form of internal control organization

Within the framework of the article the theoretical and legal basis of internal control have been considered, its role and the importance in the management system have been justified.

Internal control has become an important tool for effective implementation of the company's financial and economic activities, disclosure of accurate information about the entity's status, prevention of the mistakes and distortions, following the legislation and maintenance of assets.

As a result of the research, the author came to the conclusion that companies should have an internal control system, for the latter recommendations have been made on legislative amendments and the introduction of internal control systems in the organizations.

**Թաթուլ ՄԿՐՏՉՅԱՆ
Վազգեն ՊՈՂՈՍՅԱՆ**

ԵՎՐՈՊԱՐՈՒՄՆԵՐԻ ԹՈՂԱՐԿՄԱՆ ԱՁԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԶՅ ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՏՈՒՄՆԵՐԻ ՆԵՐՔԻՆ ՇՈՒԿԱՅԻ ՎՐԱ

2013 թվականին Հայաստանը թողարկեց առաջին եվրոպարտատոմսերը՝ 700 միլիոն ԱՄՆ դոլար ծավալով, որի մեծ մասն ուղղվեց միջպետական վարկի մարմանը: Այսպիսով, Եականորեն չճանաչվելով Կառավարության պարտքային բեռը, այս թողարկումը ոչ միայն բարձրացրեց արտաքին և ներքին ներդրողների վստահությունը ՀՀ Կառավարության նկատմամբ, ձևավորեց ուղենիշ ինչպես Կառավարության այնպես էլ իրական և ֆինանսական հատվածների հետագա հնարավոր թողարկումների համար, այլև Կառավարության համար ստեղծեց կայուն ֆինանսական հիմք՝ ներքին պարտատոմսերի պորտֆելի կառուցվածքը Եականորեն բարելավելու համար: Կարճ ժամանակահատվածում բավականին նվազեց ներքին պարտատոմսերի եկամտաբերությունը և աճեց երկարաժամկետ պարտատոմսերի կշիռը՝ զգալի նվազեցնելով անվճարունակության ռիսկերը:

**Татул МКРТЧЯН
Вазген ПОГОСЯН**

ВЛИЯНИЕ ВЫПУСКА АРМЯНСКИХ ЕВРООБЛИГАЦИЙ НА ВНУТРЕННИЙ РЫНОК ГОСУДАРСТВЕННЫХ ОБЛИГАЦИЙ

Ключевые слова: Еврооблигации, внутренний государственный долг, структура внутреннего долга, доходность, риск неплатежеспособности.

В 2013 году Армения выпустила свои первые еврооблигации в размере 700 миллионов долларов, и большинство этих средств направила на погашение межгосударственного кредита. Таким образом, значительно не увеличивая долговое бремя правительства, этот выпуск не только повысил доверие внешних и внутренних инвесторов к правительству Армении, создал ориентир как для будущих правительственных выпусков, так и для финансового сектора, но также обеспечил прочную финансовую основу для существенного улучшения структуры портфеля внутренних облигаций: За короткий промежуток времени доходность внутренних облигаций значительно упала, а вес долгосрочных облигаций увеличился, что значительно снизило риски неплатежеспособности.

**Tatul MKRTCHYAN
Vazgen POGHOSYAN**

THE IMPACT OF ARMENIAN EUROBONDS ON THE DOMESTIC GOVERNMENT BONDS MARKET

Keywords: Eurobonds, domestic public debt, structure of the internal debt, yield, insolvency risks

In 2013, Armenia issued its first Eurobonds in the amount of \$ 700 million, and mostly addressed these funds to repayment of an interstate loan. Thus, not significantly increasing the government debt burden, this issue not only anchored the confidence of foreign and domestic investors in the government of the RA, created a benchmark for both government and the financial sector future issues, but also provided a solid financial basis for substantial improvement of the structure of the domestic bonds portfolio. In a short period of time, the yield of domestic bonds fell, and the weight of long-term bonds increased significantly reducing the risks of insolvency.

Լուսինե ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

ՀՀ ԱՌԵՎՏՐՈՒՄԻ ԲԱՆԿԵՐՈՒՄ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ՆԵՐԴՐՈՒՄՆԵՐԻ ԾՅՈՒՂԱՅԻՆ ԿԱՌՈՒՅՎԱԾՔԻ ՎԵՐԼՈՒԹՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՉԱՐԳԱՑՄԱՆ ՄԻՏՈՒՄՆԵՐԸ

Առևտրային բանկերի կողմից իրականացվող վարկային քաղաքականության արդյունավետությունը հիմնականում պայմանավորված է վարկային պորտֆելի ձևավորման առանձնահատկություններով: Ուստի, վարկային պորտֆելի եկամտաբերության վերլուծությունը պահանջում է ճյուղային կառուցվածքի, ծավալների, ամպա ռիսկերի, վարկառուի յուրաքանչյուր խմբի հետազոտություն: Հետազոտվող ժամանակահատվածում ՀՀ առևտրային բանկերի մեծամասնության վարկային պորտֆելներն աճել են հիմնականում ի հաշիվ սպառողական վարկի ծավալների ավելացման, որը սակայն կարող է առաջացնել բանկային համակարգի ակտիվների եկամտաբերության անկում և ժամկետանց պարտավորությունների ծավալների աճ: Հետևաբար, որպես իրացվելիության ռիսկի նվազեցման մեթոդ կարելի է կիրառել բանկային համակարգում ներքին նորմատիվների մշակումը՝ առավել խիստ պահանջներով: Այն հնարավորություն կտա բարձրացնել բանկային ռեսուրսների օգտագործման ճկունությունը՝ պահպանելով կապիտալի համարժեքությունը և իրացվելիությունը:

Лусине ХАЧАТРИАН

АНАЛИЗ ОТРАСЛЕВОЙ СТРУКТУРЫ КРЕДИТНЫХ ВЛОЖЕНИЙ В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ РА И ПЕРСПЕКТИВЫ ИХ РАЗВИТИЯ

Ключевые слова: кредитный портфель, банковская система, потребительский кредит, активы, валютная составная, неработающие кредиты, просроченные задолженности, риск ликвидности.

Эффективность кредитной политики коммерческих банков в основном зависит от особенностей формирования кредитного портфеля. Анализ доходности кредитного портфеля требует тщательное исследование его отраслевой структуры, объемов, рисков, группы заемщиков. В течение анализируемого периода кредитные портфели большинства банков РА увеличились за счет роста удельного веса потребительского кредита, что может привести к спаду доходности активов банков и увеличению объемов просроченных задолженностей. Следовательно, в качестве метода снижения риска ликвидности можно применить в банковской системе обработку внутренних нормативов более жесткими требованиями. Данное даст возможность повысить гибкость использования ресурсов банков при этом сохраняя достаточность капитала и ликвидность.

Lusine KHACHATRYAN

ANALYSIS OF THE SECTORED STRUCTURE OF CREDIT INVESTMENTS IN COMMERCIAL BANKS OF THE REPUBLIC OF ARMENIA AND PROSPECTS FOR THEIR DEVELOPMENT

Keywords: loan portfolio, banking system, consumer credit, assets, currency component, non-performing loans, overdue debts, liquidity risk.

The effectiveness of the credit policy of commercial banks mainly depends on the peculiarities of the formation of the loan portfolio. The analysis of the profitability of a loan portfolio requires a thorough study of its industrial structure, volumes, risks and a group of borrowers. During the analyzed period, the credit portfolios of the majority of Armenian banks increased due to the growth in the share of consumer credit, which may lead to a decrease in the profitability of bank assets and an increase in the amount of overdue debts. Consequently, as a method of reducing the liquidity risk, it is possible to apply to the banking system the processing of internal regulations with more strict requirements. This will provide an opportunity to increase the flexibility of using the resources of banks while maintaining capital adequacy and liquidity.

Հասմիկ ԹՈՐՈՍՅԱՆ

ՆԵՐՂՐՈՒՄԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԱՐՏԱՍՏՎԱԿԱՆ ՓՈՐՁԻ ՀԱՄԵՄԱՏԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ արժեթղթերի շուկայում ներդրումային ծառայությունների իրականացման վիճակի օբյեկտիվ գնահատման համար անհրաժեշտ է անդրադարձ կատարել ոչ միայն սեփական պատմական փորձին, այլև միջազգային պրակտիկային:

Այդ նկատառումով հոդվածում դիտարկվել է, թե ինչպես է զարգացել մասնագիտացված գործունեությունը այնպիսի խոշոր արժեթղթերի շուկաներում, ինչպիսիք են ամերիկյանը, Եվրամիության երկրներինը (մասնավորապես՝ ֆրանսիականը և գերմանականը):

Հարուստ պատմական և վիճակագրական նյութի օգտագործման արդյունքում կատարվել է արժեթղթերի շուկայում ներդրումային ծառայությունների իրականացման արտասահմանյան փորձի համեմատական վերլուծություն և գնահատում:

Асмик ТОРОСЯН

СРАВНИТЕЛЬНАЯ ОЦЕНКА ЗАРУБЕЖНОГО ОПЫТА ИНВЕСТИЦИОННЫХ УСЛУГ НА РЫНКЕ ЦЕННЫХ БУМАГ

Ключевые слова: инвестиционные услуги, рынок ценных бумаг, специализированная деятельность, инвестиционные компании, инвестиционные фонды, фондовая биржа.

Для объективной оценки состояния инвестиционных услуг на рынке ценных бумаг Армении необходимо не только сослаться на свой исторический опыт, но и на международную практику.

В этой связи в статье рассматривается вопрос о том, как были разработаны специализированные мероприятия на основных рынках, таких как Америка, страны Европейского союза (в частности, французский и немецкий).

В результате использования богатого исторического и статистического материала был проведен сравнительный анализ и оценка зарубежного опыта инвестиционных услуг на рынке ценных бумаг.

Hasmik TOROSYAN

COMPARATIVE ANALYSIS OF INTERNATIONAL PRACTICES IN INVESTMENT SERVICES IMPLEMENTATION

Keywords: investment services, securities market, professional activities, investment companies, investment funds, stock exchange.

Comprehensive analysis of the status of investment services implementation in the securities market of RA requires a review of not only the local practice, but also the international practice.

Hence, the development of professional services in the major securities markets, such as the US, the EU countries (particularly the French and German experiences) have been considered in this article.

A comparative analysis and evaluation of international experience in investment services implementation in the securities market have been conducted based on extensive historical facts and statistical data.

Վարդան ԲԱԴԴԱՍԱՐՅԱՆ

ՀՀ ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՎԻՃԱԿԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՀԱՄԱՏԵՋՍՈՒՄ

Երկրի բանկային համակարգի ընդհանուր վիճակն ուսումնասիրելու համար, հարկավոր է ուսումնասիրել այդ երկրի տնտեսության հիմնական միտումները: Ոչ մի լուրջ մասնագետ այսօր չի անտեսում բանկային հատված-իրական հատված(արտադրություն) հարաբերությունների կարևորությունը և դրանց փոխկապակցվածությունը: Տնտեսության իրական հատվածում հավելյալ արժեքի ստեղծման արդյունքում տնային տնտեսությունները և ձեռնարկությունները իրենց մոտ գոյացած ավելորդ դրամական միջոցները տեղադրում են բանկերում այդպիսով ավելացնելով բանկային կապիտալը: Մյուս կողմից բանկերի կողմից տնտեսվարող սուբյեկտների վարկավորումն առաջնային կարևորություն ունի տնտեսական զարգացումը խթանելու համար:

Вардан БАГДАСАРЯН

АНАЛИЗ БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ АРМЕНИИ В КОНТЕКСТЕ ОБЩЕГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО ПОЛОЖЕНИЯ

Ключевые слова: экономика, оживление, объем, капитал, проект.

Чтобы изучить общее состояние банковской системы страны, необходимо изучить основные тенденции в экономике этой страны. Сегодня ни один серьезный специалист не игнорирует важность взаимосвязи банковского сектора с реальным сектором(производства). В реальном секторе экономики, в результате добавленной стоимости, домашние хозяйства и предприятия вкладывают дополнительные наличные деньги в банки, тем самым увеличивая банковский капитал. С другой стороны, кредитование бизнеса банками имеет первостепенное значение для стимулирования экономического развития.

Vardan BAGHDASARYAN

ANALYSIS OF THE BANKING SYSTEM OF ARMENIA IN THE CONTEXT OF THE GENERAL ECONOMIC SITUATION

Key words: economy, revival, volume, capital, project.

To study the general state of the country's banking system, it is necessary to study the main trends in the economy of this country. Today, no serious expert ignores the importance of the relationship between the banking sector and the real sector (production). In the real economy, as a result of value added, households and enterprises invest additional cash in banks, thereby increasing bank capital. On the other hand, business lending by banks is of paramount importance for stimulating economic development.

Գևորգ Պետրոսյան

ԱՌԵՎՏՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՅՈՒՆՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԲԱՐԵԼԱԿԱՆ ՈՒՐԻՆԵՐԸ

Ֆինանսական կայունության գնահատումը հիմնված է տարբեր մոտեցումների, ցուցանիշների, իրականացված տարատեսակ վերլուծությունների վրա: Ընդհանուր առմամբ կազմակերպությունների ֆինանսական կայունության գնահատմանը տանելու նպատակով հոդվածում ներկայացրել ենք ֆինանսական դրության գնահատման հարաբերական ցուցանիշների համակարգը, որում ներառված յուրաքանչյուր ցուցանիշ որոշակի ազդեցություն ունի ֆինանսական կայունության վրա: Հոդվածի նպատակը

Ֆինանսական կայունության գնահատման նոր մոտեցումն է, որը հիմնված է դրամական հոսքերի վրա հիմնված ցուցանիշների հաշվարկով, և ի տարբերություն հաշվեգրման մեթոդի, այն կատարվելով դրամարկային մեթոդով թույլ է տալիս նոր տեսանկյունից վերլուծության ենթարկել ֆինանսական կայունությունը:

Геворг ПЕТРОСЯН

СПОСОБЫ УЛУЧШЕНИЯ ОЦЕНКИ ФИНАНСОВОЙ СТАБИЛЬНОСТИ В КОММЕРЧЕСКИХ ОРГАНИЗАЦИЯХ

Ключевые слова: Финансовая стабильность, оценка финансовой устойчивости, финансовое положение, поток наличных денег, кассовый метод.

Оценка финансовой стабильности основана на различных подходах, показателях и разнообразных анализах. В целом, с целью дальнейшей оценки финансовой стабильности организаций, мы представляем в статье систему относительных показателей оценки финансового положения, в которой каждый отдельный показатель оказывает определенное влияние на финансовую стабильность. Целью статьи является новый подход к оценке финансовой стабильности, основанный на расчете основных показателей денежного потока, и, в отличие от метода начисления, он, будучи основанным на кассовом методе, позволяет применить новую перспективу в анализе финансовой стабильности.

Gevorg Petrosyan

WAYS OF IMPROVING FINANCIAL STABILITY ASSESSMENT FOR COMMERCIAL ORGANIZATIONS

Key words: Financial stability, financial stability assessment, financial position, cash flow, cashier method.

The evaluation of financial stability is based on different approaches, indicators and various analyzes. Overall, in order to lead to evaluation of the financial stability of organizations, in the article we present a system of relative indicators for evaluation of financial situations, in which each individual indicator has a specific impact on financial stability. The purpose of the article is to introduce a new approach to the evaluation of financial stability, which is based on calculation of main cash flow indicators, and, unlike the accrual method, this approach, being based on the cash method, allows to analyze financial stability from a new perspective.

Անուշ ԹՈՒՄԱՆՅԱՆ

ՀՀ ԱՌՈՂՋԱԿԱՅԻՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ԵՎ ԱՌՈՂՋՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՅՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՓՈԽԱՈՆՉՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Հոդվածում մանրամասն ներկայացվում է առողջապահական համակարգի գործառնություններն ու նպատակները, ֆինանսավորման բյուջետային խմբերը, առողջապահական ծառայությունների ֆինանսական հասնելիությունն ու դիմելիության մակարդակը: Հոդվածում ուսումնասիրվել են հիվանդացության մակարդակի և առողջապահական համակարգի ֆինանսավորման աղբյուրների միջև կախվածությունները: Վերլուծության արդյունքում քննարկության առողջության բարելավման և պահպանման համար առաջարկվում է մշակել նոր ուղիներ՝ առողջության ապահովագրության համակարգը զարգացնելու համար:

Ануш ТУМАНЯН

ВЗАИМООТНОШЕНИЕ МЕЖДУ СИСТЕМОМ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ И МЕДИЦИНСКОМ СТРАХОВАНИЕМ

Ключевие слова: медицинская, страхование, возмещение, здравоохранение, заболеваемость.

В статье подробно описаны функции и задачи системы здравоохранения, государственное финансирование групп, уровень финансовых доступности медицинских услуг. В статье рассмотрены зависимости между уровнем заболеваемости и источниками финансирования системы здравоохранения. В результате анализа, для улучшения и защиты здоровья населения, предлагается разработать новые способы для развития системы медицинского страхования.

Anush TUMANYAN

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE HEALTH SYSTEM AND HEALTH INSURANCE

Keywords: medical, insurance, compensation, health care, morbidity.

The article describes the functions and tasks of the health care system, state financing groups, the level of financial accessibility of medical services. The article examines the relationships between the level of morbidity and sources of financing of health system. As a result of the analysis, it is proposed to develop new ways for the development of the health insurance system to improve and protect the health of the population.

Անդրանիկ ՈՍԿԱՆՅԱՆ

ՀԻՓՈԹԵԶԱՅԻՆ ԱՎՏԻՎՆԵՐԻ ԱՐԺԵԹՐԹԱՎՈՐՄԱՆ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՌԻՍԿԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ

Ավտիվների արժեթղթավորումը ենթադրում է բազմազան ֆինանսական ռիսկեր, որոնք իրենց հերթին, պահանջում են ռիսկերի համապարփակ գնահատում արժեթղթավորման գործընթացի յուրաքանչյուր փուլում (վարկային համախմբի ձևավորում, պարտատոմսերի տեղաբաշխում և այլն) և արդյունքների հետագա ամփոփում համախմբված ցուցիչի տեսքով: Հոդվածում ներկայացվում են ավտիվների արժեթղթավորման գործընթացի ֆինանսական ռիսկերի համալիր գնահատման մեթոդները:

Андраник ВОСКАНЯН

ОЦЕНКА ФИНАНСОВЫХ РИСКОВ СЕКЬЮРИТИЗАЦИИ ИПОТЕЧНЫХ АКТИВОВ

Ключевые слова: финансовые риски, секьюритизированные активы, фонд секьюритизации, оценка рисков.

Секьюритизация активов предполагает разнообразные финансовые риски, что в свою очередь требует комплексной оценки рисков по отдельным этапам проведения цикла секьюритизации ипотечных активов (формирование кредитного пула, размещение облигации и.т.д) и дальнейшей обобщении результатов в виде интегрального показателя. В статье предлагается методика совокупной оценки финансовых рисков процесса секьюритизации активов.

Andranik VOSKANYAN

EVALUATION OF THE FINANCIAL RISKS OF MORTGAGE ASSETS SECURITIZATION

Key words: financial risks, securitized assets, securitization fund, risk assessment.

Securitization of assets assumes divergent financial risks, which in its turn requires a comprehensive risk assessment for each stage of the securitization process (formation of a loan pool, bond placement, etc.) and further generalization of the results in the form of an integral indicator. The article introduces the technique of complex assessment of the financial risks of assets securitization process.

Անահիտ ԲԵՃԵՃՅԱՆ

ՀՀ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՄԻԱՄԱԿԱՆ ՍՅՐԵՍ ՑՈՒՑԱՆԻՇԻ ՀԱՇՎԱՐԿ

Ֆինանսական կայունության ինդիկատորների հաշվարկման եղանակներից է ստանդարտ պորտֆելի տեսության օգտագործման տեսության տարբեր սեգմենտները բնութագրող ցուցանիշների ագրեգացումը: Այսպիսի փորձ է կատարվել ԵԿԲ, ինչպես նաև Հունաստանի, Չեխիայի, Գերմանիայի կողմից: Հոդվածում առավել մանրամասնությամբ ներկայացված է Չեխիայի բանկի օրինակը, այնուհետև փորձ է կատարվել կիրառել այն ՀՀ համար:

Анаит КЕЧЕЧЯН

РАСЧЕТ ИНДИКАТОРА ФИНАНСОВОГО ЦИКЛА ДЛЯ РЕСПУБЛИКИ АРМЕНИИ

Ключевые слова: индикатор финансового цикла, контрциклический буфер капитала, прогнозирование, Чешский национальный банк.

Одним из методов расчета индикаторов финансовой устойчивости является метод использования теории портфеля, при помощи которой агрегируются совокупность показателей, характеризующие различные сегменты экономики. Такая попытка была предпринята ЕЦБ-ом, а также банками Греции, Ямайки и Чешской Республики. В статье подробно рассматривается пример Чешского Национального банка, а затем делается попытка применить это для Армении.

Anahit KECHECHYAN

AN INDICATOR OF THE FINANCIAL CYCLE IN THE ARMENIAN ECONOMY

Keywords: Financial Stability Indicator, Countercyclical capital buffer, forecasting, Czech National Bank.

One of the methods of calculating financial stability indicators is the application of portfolio theory to the aggregation of individual stress indicators into the composite index. Such an attempt was made by the ECB, as well as by the central banks of Greece, Jamaica, and the Czech Republic. The following article analyses in detail the example of the Czech National Bank, and then attempts to apply it for Armenia.

Արևիկ ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆ

ՀԻՓՈՌԹԵԱՅԻՆ ՎԱՐԿՎՈՐՄԱՆ ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՂ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐԸ ԱՐՑԱՔԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ

Հոդվածում ներկայացված են հիփոթեքային վարկավորման գործիքների էությունը, միջազգային պրակտիկայում կիրառվող գործիքակազմերը, դրանց առանձնահատկությունները, ինչպես նաև Արցախի Հանրապետությունում առկա բացթողումները և արդյունավետ գործիքների ընդունման անհրաժեշտությունը:

Аревик АЛЕКСАНИЯ

ПРЕДЛАГАЕМЫЕ ИНСТРУМЕНТЫ ИПОТЕЧНОГО КРЕДИТОВАНИЯ В АРЦАХСКОЙ РЕСПУБЛИКЕ

Ключевые слова: ипотечный кредит, инструменты ипотечного кредитования, традиционные инструменты, альтернативные инструменты, индексированные инструменты, стандартные ипотечные кредиты.

В статье представлена сущность инструментов ипотечного кредитования, механизмы, которые используются в международной практике, их особенности, а также недостатки в Арцахской Республике и необходимости внедрения эффективных инструментов.

Аревик АЛЕКСАНИЯ

THE PROPOSED INSTRUMENTS OF MORTGAGE LENDING IN THE ARTSAKH REPUBLIC

Keywords: mortgage lending, hypothec crediting tools, traditional tools, alternative instruments, indexed instruments, standard hypothec credits.

In the article it is represented instruments of hypothec credit, mechanisms, which are used in international practice, their personality, as well as in the Artsakh Republic and ineffectiveness of effective tools.

Մելանյա ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ՎԱՐԿԵՐԻ ՏՐԱՄԱՂՈՒՄԻ ԱՌԱՋԱՐԿԱՑՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՀՀ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՇՈՒԿԱՅՈՒՄ

Վարկային հարաբերություններն իրականացվում են բանկային համակարգի, վարկային կազմակերպությունների միջոցով: Վարկային կազմակերպություններին օրենքով թույլատրվում է իրականացնել գրեթե բոլոր բանկային գործառնությունները: Վարկային կազմակերպությունների և առևտրային բանկերի հիմնական տարբերությունը այն է, որ վարկային կազմակերպությունները իրենց միջոցների հաշվին են վարկեր տրամադրում, այսինքն՝ ավանդներ չեն ներգրավում: Վերջին տարիներին ակտիվորեն զարգանում է բնակչության վարկավորումը առևտրային կազմակերպությունների միջնորդությամբ: Գնորդները տարածամկետ վճարմամբ գնում են թանկարժեք ապրանքներ (ավտոմեքենաներ, սառնարաններ, վազգի մեքենաներ, համակարգիչներ և երկարաժամկետ օգտագործման այլ ապրանքներ):

Սպառողական վարկերի տրամադրման պայմանները բավականին տարբեր են ՀՀ առևտրային բանկերում և վարկային կազմակերպություններում: Հիմնական տարբերությունները կայանում են պահանջվող փաստաթղթերի, վարկի տոկոսադրույքի հաշվարկման ձևի, վարկի մարման ձևի, վարկային հայտի քննման ժամկետների, գրավի պահանջի առկայության և այլնի մեջ:

Меланя АКОПЯН

ОСОБЕННОСТИ ПРЕДОСТАВЛЕНИЯ КРЕДИТОВ НА ФИНАНСОВОМ РЫНКЕ АРМЕНИИ

Кредитные отношения осуществляются через системы банковских и кредитных организаций. Кредитным организациям разрешено осуществлять практически все банковские операции по закону. Основное различие между кредитными организациями и коммерческими банками заключается в том, что кредитные организации предоставляют кредиты за свой счет, то есть не привлекают депозиты. Условия предоставления потребительских кредитов в коммерческих банках Армении и кредитных организациях весьма различны. Основными отличиями являются требуемые документы, форма расчета процентной ставки по кредиту, срок погашения кредита, срок подачи заявки на получение кредита, требование обеспечения и т. Д.

Ключевые слова: кредит, коммерческий банк, кредитная организация, финансовый рынок.

Melanya HAKOBYAN

PECULIARITIES OF LOAN PROVISION IN ARMENIAN FINANCIAL MARKET

Keywords: Loan, Commercial Bank, Credit organization, Financial market.

Credit relations are carried out through the system of banking and credit organizations. Credit organizations are permitted to carry out almost all banking operations by law. The main difference between credit organizations and commercial banks is that credit organizations provide loans at their own expense, that is, they do not attract deposits. In recent years, there has been an active growth in population lending

through commercial organizations. Terms of providing consumer loans are quite different in commercial banks and credit organizations. The main differences are the required documents, loan interest rate calculation form, loan repayment form, deadlines for loan application processing, collateral requirement, etc.

Ատոմ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

Էդգար ԹԱԳԱՐՅԱՆ

ԻՆՍՏԻՏՈՒՑԻՈՆԱԼ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՈՐՊԵՏ ՆԵՐԱՈՍԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՃԻ ԱՊԱՅՈՎԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒ

Տնտեսական աճի որակի և ներառականության ապահովումը հանդիսանում են ցանկացած ազգային տնտեսության մրցունակության և զարգացման հիմնապայմանները: Այդ համատեքստում վերջին տարիներին լայն տարածում ստացած «ներառական աճ» եզրույթը բովանդակում է երկարաժամկետում կայուն և որակյալ տնտեսական աճի հիմնախնդիրների բացահատումը, ինչն իր հերթին իրատեսաբար է դարձնում ինստիտուցիոնալ փոփոխությունների իմաստավորումը: Ուստի, հարցին, թե ինչպիսի՞ ինստիտուցիոնալ փոփոխություններ են անհրաժեշտ երկրներում կայուն երկարաժամկետ տնտեսական աճ ապահովելու համար ունի առանցքային նշանակություն և հանդիսանում է սույն հետազոտության նպատակը:

Атом МАРГАРЯН

Эдгар ТАГАРЯН

ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ ИЗМЕНЕНИЯ КАК ФАКТОР ОБЕСПЕЧЕНИЯ ИНКЛЮЗИВНОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА

Ключевые слова: инклюзивный рост, качество экономического роста, институциональные изменения, технологическая модернизация.

Качество экономического роста является одним из ключевых вопросов современной экономики. В этом контексте термин "инклюзивный рост", который широко распространен в последние годы, направлен на обеспечение устойчивого и качественного экономического роста в долгосрочной перспективе, что, в свою очередь, делает институциональные изменения актуальными. Поэтому, вопрос "какие институциональные изменения необходимы для обеспечения устойчивого долгосрочного экономического роста в странах?" является целью данного исследования.

Atom MARGARYAN

Edgar TAGHARYAN

INSTITUTIONAL CHANGES AS FACTOR FOR PROVIDING ECONOMIC GROWTH

Keywords: inclusive growth, quality of economic growth, Institutional Change, technological modernization.

The quality of economic growth is one of the key issues of the modern economy. In this context, the term "inclusive growth", which has been widely spread in recent years, is aimed at ensuring sustainable and qualitative economic growth in the long run period, which, in turn, makes institutional changes urgent. Thus, the question what kind of institutional changes are needed to ensure sustainable long-term economic growth in countries? is the purpose of this study.

Տաթևիկ ՄԿՐՏՈՒՄՅԱՆ

ԶԵՐՈՍԱՇՐՋՈՒԹՅԱՆ ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԴԵՐԸ ՈԼՈՐՏԻ ԶԻՆԱԿՆԵՐԻՆԵՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆԱԿԵՏ ԼՈՒԾՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒ

Տեղեկատվական դարաշրջանում զբոսաշրջության վիճակագրությունը այդ ոլորտի վերլուծական տեղեկատվության կարևորագույն աղբյուր է միաժամանակ գործառնական ախտորոշման գործիք է:

Սակայն, ինչպես ցույց է տալիս պրակտիկան, զբոսաշրջության զարգացման ռազմավարական ծրագրերում առաջադրվող ոչ բոլոր կանխադրույթներն են հիմնավորվում վիճակագրական հետազոտություններով:

Ոլորտի ուսումնասիրությունը դժվարանում է պաշտոնական վիճակագրական անհրաժեշտ տեղեկատվության գրեթե բացակայության պատճառով: Բացի այդ, պաշտոնական ու տարբեր փորձագիտական աղբյուրներ ներկայացնում են շճ զբոսաշրջության ոլորտի զարգացումը բնութագրող տարբեր ցուցանիշներ:

Անհրաժեշտ է զբոսաշրջության վիճակագրությունը դիտարկել ոչ թե միայն ոլորտի տեղեկատվական բազայի ձևավորման տեսանկյունից, այլ նաև որպես զբոսաշրջության ոլորտում ընթացող սոցիալ-տնտեսական գործընթացների վերլուծության մեթոդաբանական հիմք: Վերջինս հնարավորություն է կրնձեռնի ընդունել կառավարչական այնպիսի որոշումներ, որոնց արդյունավետությունը կապված կլինի նաև զբոսաշրջության պատասխանատուների կողմից հիմնախնդիրների առաջացման պատճառները օբյեկտիվ և անկողմնակալ պարզաբանելու հետ, ինչն էլ թույլ կտա խուսափել ոլորտի հիմնախնդիրների հետագա բարդացումից, ինչպես նաև լուծել նրա ռազմավարական առաջնահերթ զարգացման հարցը:

Татевик МКРТУМЯН

РОЛЬ СТАТИСТИКИ ТУРИЗМА ДЛЯ ЭФФЕКТИВНОГО РЕШЕНИЯ ПРОБЛЕМ В СФЕРЕ ТУРИЗМА

Ключевые слова: статистика туризма, въездной туризм, расходы туриста, туристические услуги, миграционные потоки.

В информационную эпоху статистика туризма является важнейшим источником аналитической информации о сфере туризма и одновременно инструментом функциональной диагностики.

Однако не все постулаты, выдвигаемые в экономике туризма, подкрепляются статистическими исследованиями, некоторые из них могут быть опровергнуты.

Исследование сферы туризма осложняется по причине почти отсутствия нужной официальной статистической информации. Кроме того, официальные и независимые источники публикуют разные показатели развития туризма РА.

Статистику туризма необходимо рассматривать не только с точки зрения формирования информационной базы туризма, а еще как методологическую основу анализа тех социально-экономических процессов, которые протекают в сфере туризма. Это позволит принять такие управленческие решения, эффективность которых будет связана с объективным и беспристрастным трактованием проблем порожденных в сфере туризма ответственными лицами. Это позволит избежать дальнейшего углубления проблем в туризме, а также решать вопрос первичного стратегического развития.

Tatevik MKRTUMYAN

THE ROLE OF TOURISM STATISTICS FOR THE EFFECTIVE SOLUTION OF TOURISM PROBLEMS

Keywords: tourism statistics, inbound tourism, tourist expenses, tourist services, migration flows.

In the information age the statistics of the tourism is the important source of analytical information about the sphere of tourism and at the same time it is the instrument of functional diagnostics.

However, not all the postulates put forward in the tourism economy are supported by statistical research, some of them can be refuted.

Tourism research is complicated because of the almost nonexistent official statistical information. In addition, official and independent sources publish different indicators of tourism development in RA.

Tourism statistics is necessary to consider not only from the point of view of the information base of tourism but also as a methodological basis of the analysis of those social and economic processes which are in the sphere of tourism. This allows you to make such management decisions the effectiveness of which will be related to the objective and impartial interpretation of problems caused by responsible persons in the sphere of tourism. This avoids further deepening of the problems in tourism and also address the issue of primary strategic development.

Դավիթ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԱՉԱՏ ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ՄԻՋԱԿԱՑՐԻ ԲԱՐԵԼԱՎԱՄԱՆ ՈՒՐԻՆԵՐԸ ԶՅ ԱԳՐՈՊՈՎՈԼՅԵՆԱՅԻՆ ՈԼՈՐՏՈՒՄ

Յուրաքանչյուր երկրում ագրոպարենային ոլորտում ազատական տնտեսական համակարգի ձևավորման ու կայուն զարգացման կարևորագույն գլխավոր պայմաններից մեկը առողջ մրցակցային միջավայրի առկայությունն է: Այս առումով, երկրի ագրոպարենային ոլորտում առկա ապրանքային շուկաների զարգացման տնտեսական բաղաբաղանդային առանցքային բաղադրիչը պետք է լինի մրցակցային արդյունավետ միջավայրի ապահովումը: Թերևս, միայն մրցակցության սրմամբ է հնարավոր հասնել նպատակադրված գնաճի մակարդակի ապահովման, ապրանքների որակի բարձրացման, ապրանքային ու մակնշային առաջարկի բազմազանեցման խնդիրների լուծմանը:

Давид ОГАНЕСЯН

ПУТИ РАЗВИТИЯ СВОБОДНОЙ КОНКУРЕНТНОЙ СРЕДЫ В АГРОПРОДОВОЛЬСТВЕННОЙ СФЕРЕ РЕСПУБЛИКИ АРМЕНИЯ

Ключевые слова: агропродовольственная сфера, свободная конкуренция, административный барьер, макроэкономические пропорции, антиконкурентные соглашения, недобросовестная конкуренция.

Одним из главных и важнейших условий стабильного развития и формирования либеральной экономической системы в агропродовольственной сфере в каждой стране является здоровая конкурентная среда. Анализ состояния конкуренции в агропродовольственной сфере Республики Армения и десятилетний опыт применения конкурентного законодательства показывает, что механизмы, направленные на регулирование предусмотренных законом действий и иных негативных проявлений, ограничивающих конкуренцию все еще содержат пробелы и не способствуют формированию здоровой конкурентной среды в республике. Повышение их эффективности, а также особенности агропродовольственной сферы требуют формирования новых подходов и обусловленных ими проведенных соответствующих мероприятий.

Davit HOVHANNISYAN

THE WAYS OF DEVELOPING OF A FREE COMPETITIVE ENVIRONMENT IN THE AGRO FOOD FIELD IN THE REPUBLIC OF ARMENIA

Keywords: agro food field, free competition, administrative barriers, macroeconomic proportions, anticompetitive agreements, unfair competition.

One of the main and important condition for sustainable development and formation of liberal economic system in Agro food field in every country is the existence of effective competitive environment. The analysis of the competition situation in the Agro food field of the Republic of Armenia and 10 years of experience in competition legislation implementation show that the mechanisms aimed at regulating the actions and other negative conducts restricting competition, which are prescribed by legislation, still contain the gaps and do not promote formation of healthy competitive environment in the country. The improvement of the efficiency as well as the peculiarities of Agro food field need to develop new approaches and conduct related activities.

Գարիկ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՇՈՎԵՐԻ ԱՉԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԶՅ ՄԱԿՐՈՏԵՍԵԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐԻ ՎՐԱ

Ղոկվածում իրականացվել է արտաքին տնտեսական շուկերի՝ ՀՀ մակրոտնտեսական ցուցանիշների վրա ազդեցության գնահատում և դիսամբլի ստոխաստիկ ընդհանուր հավասարակշռության (DSGE) մոդելի օգտագործմամբ: Ընտրվել են ՀՀ տնտեսության վրա զգալի ազդեցություն ունեցող բազասական շուկերը՝ գործընկեր երկրներում տնտեսական անկումը, արտաքին դրամական փոխանցումների կրճատումը և մետաղների միջազգային գների անկումը և գնահատվել է դրանց ազդեցությունը ՀՀ իրական ՀՆԱ-ի աճի, գործազրկության մակարդակի, գնաճի մակարդակի, փոխարժեքի և այլ մակրոտնտեսական ցուցանիշների վրա:

Гарик ПЕТРОСЯН

ВЛИЯНИЕ ВНЕШНИХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ШОКОВ НА МАКРОЭКОНОМИЧЕСКИЕ ПОКАЗАТЕЛИ АРМЕНИИ

Ключевые слова: внешний шок, DSGE, денежные переводы, внешний спрос, международные цены, экономический рост, инфляция, обменный курс, безработица.

В статье анализируется влияние внешних шоков на макроэкономические показатели Армении с использованием динамического стохастического модели общего равновесия (DSGE). Экономический спад в странах-партнерах, сокращение внешних денежных переводов и падение мировых цен на металлы были выбраны как внешние негативные экономические шоки, которые имеют значительное влияние на экономику Армении, и было оценено их влияние на рост реального ВВП, уровень безработицы, уровень инфляции, обменный курс и другие макроэкономические показатели Армении.

Garik PETROSYAN

IMPACT OF FOREIGN ECONOMIC SHOCKS ON MACROECONOMIC INDICATORS OF ARMENIA

Keywords: external shock, DSGE, remittances, external demand, international prices, economic growth, inflation, exchange rate, unemployment.

The article assesses the impact of external shocks on Armenian macroeconomic indicators using a dynamic stochastic general equilibrium (DSGE) model. The economic downturn in partner countries, reduction in remittances and fall in world metal prices were chosen as external negative shocks with significant impact on Armenian economy and their impact on real GDP growth, unemployment, inflation, exchange rates and other macroeconomic indicators of Armenia was assessed.

Ռոբերտ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ

ԵԱՏՄ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ԻՆՏԵՐՍԱՆ ԱՐԴԻ ԻՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԴԻՎԱՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՏԵՔՍՈՒՄ

ԵԱՏՄ անդամ-պետությունների տնտեսական համագործակցության արդյունքները պայմանավորված են բաղաբաղանդային, սոցիալ-տնտեսական այն իրավիճակով, որը ձևավորված է գործընկեր երկրներից յուրաքանչյուրում: Տնտեսական միության իրավական

կարգավիճակի տեսանկյունից կարևոր նշանակություն ունի դրա ստեղծման նպատակը, իսկ իրավական կարգավիճակի սահմանման տեսանկյունից գերխնդիրը ազգային տնտեսությունների արդիականացումն ու դիվերսիֆիկացումն է, մրցունակության բարձրացումը, մասնակից երկրների փոխադարձ առևտրի կառուցվածքի բարելավումը, հումքային ապրանքաշրջանառությունից անցումը բարձր ավելացված արժեք ունեցող ապրանքների:

Роберт АЙРАПЕТЯН
СОВРЕМЕННЫЕ РЕАЛИИ ИНТЕГРАЦИИ СТРАН ЕАЭС В КОНТЕКСТЕ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДИПЛОМАТИИ

Ключевые слова: Единое экономическое пространство, взаимная притягательность, эффективная интеграция, индексы развития, коррупция, глобальная конкурентоспособность.

Результаты экономического сотрудничества между государствами-членами ЕАЭС обусловлены той политической и социально-экономической ситуацией, которая сформирована в каждой стране. С точки зрения правового статуса экономического союза, решающее значение имеет цель его создания, но и с точки зрения определения правового статуса - главной задачей является модернизация и диверсификация национальных экономик, повышение их конкурентоспособности, улучшение структуры взаимной торговли стран-участниц, переход от сырьевого товарооборота к товарам с высокой добавленной стоимостью.

Robert HAYRAPETYAN
MODERN REALITIES OF INTEGRATION OF THE EAEU COUNTRIES IN THE CONTEXT OF ECONOMIC DIPLOMACY

Keywords: Common economic space, mutual attraction, effective integration, development indexes, corruption, global competitiveness.

The results of economic cooperation between the EAEU member states are due to the political and socio-economic situation that has been formed in each partner country. From the point of view of the legal status of the economic union, the purpose of its creation is crucial, but also from the point of view of determining the legal status - the main task is to modernize and diversify national economies, increase their competitiveness, improve the mutual trade structure of participating countries, move from raw commodity turnover to goods with high added value.

Հակոբ ԲԱԴԴԱՍԱՐՅԱՆ

ԲԶՋԱՅԻՆ ԿԱՎԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՈՒՐՈՒՄ ԳՆԱՎԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՄԻՏՈՒՄՆԵՐԸ

Բջջային կապի ծառայությունների ոլորտը կանգնած է լուրջ մարտահրավերների առջև: Թվային աշխարհում բջջային օպերատորների քիզենի գործող մոդելները ստեղծված իրավիճակում այլևս արդյունավետ չեն: Թվային տեխնոլոգիաների զարգացման պայմաններում արտաքին մրցակիցների հետ արդյունավետ մրցակցության նպատակով բջջային կապի ծառայությունների օպերատորները պետք է անցնեն կերպափոխման որոշակի գործընթաց: Սույն հոդվածում անդրադարձ է կատարվում բջջային կապի ծառայությունների ոլորտի գլոբալ զարգացման միտումներին, որոնք նախանշում են ոլորտի մոտակա ապագան:

Акоп БАГДАСАРЯН
ТЕНДЕНЦИИ ГЛОБАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ СФЕРЫ УСЛУГ МОБИЛЬНОЙ СВЯЗИ

Ключевые слова: мобильная связь, телекоммуникации, интернет, развитие.

Сфера услуг мобильной связи стоит перед серьезными вызовами. В цифровом мире действующие модели бизнес операторов мобильной связи в созданной ситуации больше не эффективны. В условиях развития цифровых технологий для эффективной конкуренции с внешними конкурентами операторы услуг мобильной связи должны пройти некий процесс трансформации. В данной статье рассматриваются тенденции глобального развития сферы услуг мобильной связи, которые предрекают ближайшее будущее данной сферы.

Hakob BAGHDASARYAN
TRENDS OF GLOBAL DEVELOPMENT OF THE SPHERE OF MOBILE COMMUNICATION SERVICES

Key words: mobile communications, telecommunications, internet, development.

The sphere of mobile communication services is facing some serious challenges. In a digital world, in the created situation current business models of mobile communication operators are not effective anymore. Under the conditions of development of digital technologies, for effective competition with external competitors, the operators of mobile communications should go through a process of transformation. In this article the trends of global development of the sphere of mobile communication services are discussed, which point out to the near future of the sphere.

Հոփիսիմե ՕՍԻՊՅԱՆ

ՀՀ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՃԻ ՄՈՂԵԼԱՎՈՐՈՒՄԸ ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ԵՆԹԱԿՈՒԹՅԱԾՔՆԵՐԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԱՄԱՏԵՑՍՈՒՄ

Հետազոտության շրջանակներում մշակվել է տնտեսական աճի մոդել, որի լուծումը վկայել է, որ մարդկային կապիտալի զարգացման ընթացիկ օրինաչափությունների պահպանման դեպքում, հաշվի առնելով տեղեկատվական ենթակառուցվածքների զարգացման միտումները, ենթակառուցվածքների ազդեցությամբ ՀՆԱ-ի կայուն նպատակային 4-5% աճ ապահովելու համար ՏԵՉՄ-ն պետք է ավելի քան եռապատկվի: Միայն տեղեկատվական ենթակառուցվածքների զարգացման հաշվին ՀՀ կառավարության կողմից երկարաժամկետում նախատեսվող կայուն 5% տնտեսական աճ ապահովել հնարավոր է տեղեկատվական ենթակառուցվածքների զարգացման մակարդակի հնարավոր առավելագույն արժեքն ապահովելու դեպքում:

Рипсиме ОСИПЯН
МОДЕЛИРОВАНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА В КОНТЕКСТЕ РАЗВИТИЯ ИНФОРМАЦИОННЫХ ИНФРАСТРУКТУР В АРМЕНИИ

Ключевые слова: стабильный экономический рост, информационные инфраструктуры, модель прогнозирования.

В данной статье представлена модель экономического роста, решение которой позволило выявить, что в случае сохранения текущих тенденций развития человеческого капитала, с учетом тенденций развития информационных инфраструктур, только при уровне роста показателя развития информационных инфраструктур в три раза возможно обеспечение 4-5% устойчивого роста ВВП. Обеспечение 5%-ного экономического роста, предназначенного правительством Армении в долгосрочной перспективе, только за счет развития информационных инфраструктур, может быть достигнуто в случае обеспечения максимального значения уровня развития информационных инфраструктур.

Hripsime OSIPYAN
MODELING OF ECONOMIC GROWTH IN THE CONTEXT OF DEVELOPMENT OF INFORMATION INFRASTRUCTURES IN ARMENIA

Keywords: stable economic growth, information infrastructures, forecasting models.

This article presents a model of economic growth, the solution of which reveals that in case of human capital development current trends, taking into account the trends in the development of information infrastructures in Armenia, providing 5% economic growth, predicted by the Armenian government in the long term, will be possible only if the maximal level of development of information infrastructures is achieved.

Դիանա ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՄՐԳՈՒՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ԷՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԿԱՌՈՒՅՎԱԾԸ

Ազգային տնտեսության մրցունակությունը ցույց է տալիս տնտեսական քաղաքականության հաստատությունների արդյունավետությունը, որոնք ի հայտ են գալիս մարդկային, կապիտալ և բնական ռեսուրսների օգտագործման արդյունավետությամբ՝ երկար ժամկետով ապահովելով բնակչության բարեկեցությունը: Ազգային տնտեսության մրցունակության գնահատումը բաժանում ենք 5 կատեգորիայի՝ տնտեսական արդյունավետություն, տեխնոլոգիական զարգացածություն, մարդկային ռեսուրսներ, կառավարման արդյունավետություն և արտադրության արդյունավետություն:

Diana GEVORGYAN

THE ESSENCE AND STRUCTURE OF NATIONAL ECONOMY COMPETITIVENESS

Keywords: national economy competitiveness, hard and soft data, economic efficiency, technological development, human resources, efficiency of management and productivity

National economy competitiveness demonstrates the effectiveness of economic policy institutions that emerge with the use of human, capital and natural resources, ensuring the well-being of the population for a long period of time. The national economy competitiveness assessment is divided into five categories: economic efficiency, technological development, human resources, governance efficiency and productivity.

Диана ГЕВОРГЯН

СУТЬ И СТРУКТУРА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ

Ключевые слова: конкурентоспособность национальной экономики, сложные и простые показатели, экономическая эффективность, технологическое развитие, человеческие ресурсы, эффективность управления, эффективность производительности.

Конкурентоспособность национальной экономики демонстрирует эффективность институтов экономической политики, возникающих с использованием людских, капитальных и природных ресурсов, обеспечивающих благосостояние населения в течение длительного периода времени. Оценка конкурентоспособности национальной экономики делится на пять категорий: экономическая эффективность, технологическое развитие, человеческие ресурсы, эффективность управления и производительность.

Յուլիա ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ԿՐԻՏԻԿԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՒՄ ԶՅ ԱՐՏԱԶԱՆՄԱՆ ԿԱՅՈՒՂԱՑՄԱՆ և ԲԱՐՁՐԱՑՄԱՆ ԶՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌՈՒՅՎԱԿՐԸ

Բանալի բառեր՝ ոչ սակագնային կարգավորում, արտահանողների հակադարձ քվոտա, ներմուծման քվոտա, սակագների քվոտայի տոկոսադրույք, ներմուծման քվոտայի լիցենզավորում:

Հոդվածում ներկայացվել է ճգնաժամային իրավիճակներում արտահանման մակարդակի կայունացման հատուկ մեխանիզմ՝ Հայաստանից ներկրող երկրի ազգային արժույթի կտրուկ արժեզրկման պայմաններում: Առաջարկվող մեխանիզմը սահմանվում է որպես «արտահանողների հակադարձ քվոտա» կամ արտահանողների համար ներմուծման լիցենզիոն քվոտաների բաշխում: Սխեմայի կիրառումը կչեզբացնի ներմուծող երկրի ազգային արժույթի կտրուկ տատանումների հետևանքով ՀՀ արտահանողների վրա բացասական ազդեցությունը:

Цолак МАКАРЯН

МЕХАНИЗМ ВОЗМОЖНОСТИ СТАБИЛИЗАЦИИ И ПОВЫШЕНИЯ ЭКСПОРТА РА В КРИТИЧЕСКИХ УСЛОВИЯХ

В статье представлен особый механизм стабилизации и повышения уровня экспорта при критическом падении стоимости национальной валюты страны импортера из РА. Предложенный механизм определен как “реверсная квота экспортеров” или лицензионное квотное распределение импорта для экспортеров с целью нейтрализации отрицательного воздействия резкого колебания курса национальной валюты страны импортера из Армении на экспортеров РА.

Colak MAKARYAN

THE ARRANGEMENT OF POSSIBILITIES STABILIZATION AND INCREASING OF RA EXPORTS UNDER CRITICAL CONDITIONS

Keywords: non-tariff regulation, exporters reverse quota, import quota, tariff quota rate, import quota licensing.

The article presents a special mechanism for stabilization of the export of RA in crisis circumstances in case of sharp devaluation of the national currency of the importing country. The proposed mechanism is defined as the “exporters reverse quota” or the distribution of import license quotas for exporters. The application of the scheme will neutralize importer country’s negative affect of drastic fluctuations of the national currency on exporters of Armenia.

Լիլիթ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ԱՏՎԵՐԱՑԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԶՆՏԵՎԱՆՔՆԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄՈՏԵՑՈՒՄՆԵՐԸ ԶՅ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎԱՆ ԶԱՏՎԱԾՈՒՄ

ՀՀ տնտեսության իրական հատվածում արդյունաբերական արտադրանքի ծավալի, էլեկտրաէներգիայի արտադրության, էլեկտրաէներգիայի սպառման, էլեկտրաէներգիայի արտահանման և ներմուծման միջև փոխկապակցվածությունը բացահայտելու նպատակով հոդվածում առանձնացվել և գնահատվել են հետևյալ ցուցանիշները:

ՀՀ-ում արդյունաբերական արտադրանքի ծավալի վրա դրական ազդեցություն ունեն էլեկտրաէներգիայի արտադրությունը, էլեկտրաէներգիայի սպառումը և էլեկտրաէներգիայի ներմուծումը, իսկ բացասական ազդեցություն ունի միայն էլեկտրաէներգիայի արտահանումը:

Лилит ПЕТРОСЯН

ПОДХОДЫ К ОЦЕНКЕ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ ПОСЛЕДСТВИЙ ТЕНЕВОЙ ЭКОНОМИКИ В РЕАЛЬНОМ СЕКТОРЕ ЭКОНОМИКИ АРМЕНИИ

Ключевые слова: теневая экономика, производство электроэнергии, потребление электроэнергии, экспорт электроэнергии, импорт электроэнергии.

В целях выявления корреляции между объемом промышленного производства, производства электроэнергии, потребления электроэнергии, экспорта и импорта электроэнергии в реальном секторе экономики РА были определены и оценены следующие показатели:

Выработка электроэнергии, потребление электроэнергии и импорт электроэнергии оказывают положительное влияние на объем промышленного производства в Республике Армения, и негативно сказывается только на экспорте электроэнергии.

Lilit PETROSYAN

APPROACHES TO THE ASSESSMENT OF SOCIO-ECONOMIC CONSEQUENCES OF SHADOW ECONOMY IN THE REAL SECTOR OF THE ECONOMY RA

Keywords: shadow economy, electricity production, electricity consumption, electricity export, electricity import.

For the purpose of revealing the interconnection between the volume of industrial production, electricity production, electricity consumption, export and import of electricity in the real sector of the RA economy, the following indicators have been identified and evaluated:

Electricity generation, electricity consumption and electricity imports have a positive impact on the volume of industrial production in the Republic of Armenia, and only the export of electricity is negatively affected.

Մանե ԲԵԳԼԱՐՅԱՆ

ՓՄՁ ԵՎ ՄԻՋԻՆ ՁԵՆՆԱՐԿԱՏԻՐՈՒԹՅԱՆ ՏԵՂԸ ՇՈՒԿԱՑԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՀԱՍՎԱԿԱՐԳՈՒՄ

Շուկայական տնտեսության համակարգում ՓՄՁ սուբյեկտներն իրականացնում են կարևոր գործառնություններ: ՓՄՁ-ների գործունեությունը նպաստում է մրցակցության պաշտպանությանը, գիտատեխնիկական առաջընթացին և նորարարությունների առևտրայնացմանը, Եկրլոգիական իրավիճակի լավացմանն ու խոշոր ձեռնարկությունների կողմնակի արտադրանքի և թափոնների օգտագործմանը, բնակչության ֆինանսական և այլ ռեսուրսների կոնսոլիդացմանն ու տնտեսական շրջապտույտ ներարկմանը, սոցիալական ապահովության ոլորտի խնդիրների լուծմանը, ազգային տնտեսական անվտանգության մակարդակի բարձրացմանը, ինչպես նաև արհեստների, մշակույթի և ազգային ինքնության պահպանմանը: ՓՄՁ կառավարման բարելավման արդյունքում հնարավոր կլինի նշված գործառնություններն էլ ավելի բարձր մակարդակով իրականացմանը՝ հաղթահարելով շուկայական բացերն ու թղթափելով պետության միջամտության բեռը:

Мане БЕГЛАРЯН

МАЛОЕ И СРЕДНЕЕ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВО В СИСТЕМЕ РЫНОЧНОЙ ЭКОНОМИКИ

Ключевые слова: МСП, конкуренция, научно-технический прогресс, инновации, экология, консолидация ресурсов, экономическая безопасность, сохранение сделок.

В рыночной экономике МСП выполняют важные функции. МСП способствуют защите конкуренции, научно-техническому прогрессу и коммерциализации инноваций, улучшению экологической ситуации и использованию побочных продуктов и отходов крупных предприятий, консолидации финансовых и других ресурсов населения и экономического оборота, решению вопросов социального обеспечения, повышению уровня национальной экономической безопасности, а также сохранению ремесел, культуры и национальной самобытности. Улучшение управления МСП позволит выполнять вышеупомянутые функции на более высоком уровне, преодолевая рыночные пробелы и сокращая бремя государственных вмешательств.

Mane BEGLARYAN

SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES IN THE SYSTEM OF MARKET ECONOMY

Key words: SMEs, competition, scientific and technological progress, innovations, ecology, resource consolidation, economic security, preservation of transactions.

In a market economy, SMEs perform important functions. SMEs promote the protection of competition, scientific and technological progress and the commercialization of innovations, improve the environmental situation and use of by-products and wastes from large enterprises, consolidate financial and other resources of the population and economic turnover, address social security issues, improve national economic security, and preserve crafts, culture and national identity. Improving the management of SMEs will make it possible to perform the above functions at a higher level, overcoming market gaps and reducing the burden of government interventions.

Վրամ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ

ԵԱՏՍ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ՓՈՆԱԴԱՐՁ ԱՌԵՎՏՐԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆԸ

Աշխատանքի տարածաշրջանային բաժանման գործընթացներում երկրի տեղի ու դերի մասին հավաստի տվյալներ կարող են հաղորդել ինտեգրացիոն խմբավորման անդամ երկրների փոխադարձ առևտրի քանակական և որակական պարամետրերը: Սույն հոդվածում իրականացված ԵԱՏՍ երկրների փոխադարձ առևտրի աշխարհագրական ու ապրանքային կառուցվածքի և ծավալների ուսումնասիրությունը հիմքեր է ստեղծում համակարգային հետազոտությունների համար: Թեև վերլուծությունները ցույց են տալիս, որ ԵԱՏՍ երկրները ավելի սերտ առևտրային հարաբերություններով կապված են երրորդ երկրների հետ, այնուամենայնիվ արտաքին առևտրի կարգավորման լրիվ ունիֆիկացիան հետագայում թույլ կտա բարձրացնել արտաքին առևտրից սպասվող տնտեսական էֆեկտը:

Врам КАРАПЕТАН

АНАЛИЗ ВЗАИМНОЙ ТОРГОВЛИ СТРАН ЕАЭС

Ключевые слова: разделение труда, импорт, экспорт, внешняя торговля, ЕАЭС, товарная структура.

Количественные и качественные параметры взаимной торговли стран-членов интеграционного союза, могут предоставить достоверные данные о месте и роли страны в процессах регионального разделения труда. Анализ географической и товарной структуры и объемов взаимной торговли стран ЕАЭС, сделанный данной статье, создает основания для систематических исследований. Хотя анализ показывает, что члены ЕАЭС более интенсивно торгуют с третьими странами, однако полная унификация регулирования внешней торговли в конечном итоге приведет к увеличению ожидаемого экономического эффекта от внешней торговли.

Vram KARAPETYAN

ANALYSIS OF MUTUAL TRADE OF THE EAEU COUNTRIES

Keywords: division of labor, import, export, foreign trade, EAEU, commodity structure.

The quantitative and qualitative parameters of the mutual trade of the member countries of the integration union can provide reliable data on the place and role of the country in the processes of regional division of labor. The analysis of the geographical and commodity structure and the volume of mutual trade of the countries of the EAEU, made in this article, provides the basis for systematic studies. Although the analysis

shows that the EAEU members trade more intensively with third countries, the complete unification of foreign trade regulation will ultimately lead to an increase in the expected economic effect from foreign trade.

Տիգրան ՓԻԼԻՊՍՅԱՆ

ԸՆԹԱՑԻԿ և ՕՐ-ԱՌԱՋ ԵԼԵԿՏՐՈՎԵՆԵՐԳԻԱՅԻ ՇՈՒԿԱՆԵՐ

Բանալի բառեր: ՓՋՄ և ՍՓՓ էլեկտրաէներգիայի շուկաներ, «օր-առաջ» շուկաներ, «ընթացիկ» շուկաներ, վիրտուալ գործարքներ: ՓՋՄ-ը (Փենսիլվանիա - Նյու Ջերսի - Մերիլենդ) և ՍՓՓ-ն (Հարավ-արևմտյան Եներգաբլոկ) Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներում տարածաշրջանային փոխանցման կազմակերպություններ են:

Վիրտուալ գործարքները ՓՋՄ և ՍՓՓ շուկաներում հանդիսանում են աճուրդային գործարքներ: Գոյություն ունեն «ընթացիկ» և «օր-առաջ» շուկաներ, որոնց աճուրդին հնարավոր է մասնակցել և շահելու դեպքում գնել էլեկտրաէներգիա՝ հաղթած արժեքով: Վիրտուալ գործարքները երկկողմանի շուկայի արժեքավոր բաղադրիչներն են: Նրանք ունակ են մեղմացնել ինչպես մատակարարի, այնպես էլ պահանջարկի շուկայական հզորությունը՝ շուկայական մասնակիցներին թույլ տալով, առանց ֆիզիկական ակտիվների, մրցակցել ակտիվների սեփականատերերի շուկայում:

Շուկայի բոլոր մասնակիցներն ունեն «օր-առաջ» և «ընթացիկ» գները՝ ժամային հաճախականությամբ: Այս հոդվածում վերցնում ենք ենթ «օր-առաջ» և «ընթացիկ» գների մի մեծ շարք և փորձում տեսնել, թե ինչ բաշխում ունեն «ընթացիկ» գների եկամտաբերությունները: Այնուհետև կատարում ենք ռեգրեսիա «օր-առաջ» և «ընթացիկ» գների միջև՝ տեսնելու, թե ինչպես են դրանք կապված միմյանց հետ:

Որից հետո վերցնում ենք «ընթացիկ» գների մի մասը և օգտագործելով մեր ռեգրեսիան գործակիցները՝ կանխատեսում ենք «ընթացիկ» գների մյուս մասը և համեմատում տրված գների հետ՝ տեսնելու, արդյոք մոտ ենք կանխատեսել գները և կարող ենք մասնակցել աճուրդին՝ ճիշտ գին առաջարկելով:

Тигран ПИЛИПОСЯН

ТЕКУЩИЕ И ДЕНЬ-ВПЕРЕД РЫНКИ ЭЛЕКТРОЭНЕРГИИ

Ключевые слова: ПДЖМ и СПП рынки электроэнергии, «день-вперед» рынки, «текущие» рынки, виртуальные сделки.

ПДЖМ (Пенсильвания - Нью-Джерси - Мэриленд) и СПП (Southwest Power Pool) являются региональными компаниями по передаче электроэнергии в Соединенных Штатах.

Виртуальные сделки на рынках ПДЖМ и СПП продаются с аукциона. Существуют «текущие» и «день-вперед» рынки, где можно купить электроэнергию, выигравшая аукцион. Виртуальные сделки являются ценным компонентом двустороннего рынка.

Все участники рынка имеют «день-вперед» и «текущие» ставки ежедневно. В этой статье мы берем большое количество «день-вперед» и «текущих» цен и пытаемся увидеть, какая функция распределения у «текущих» цен. Затем мы делаем регрессию между «днем-вперед» и «текущими» ценами, чтобы увидеть, как они связаны друг с другом.

После этого мы берем часть «текущих» цен и используем наши коэффициенты регрессии для прогнозирования другой части «текущих» цен и сравниваем прогнозы цен с реальными ценами, чтобы узнать, хороши ли наши прогнозы и можем ли мы участвовать в аукционе, предлагая правильную цену.

Tigran PILIPOSYAN

REAL-TIME AND DAY-AHEAD ENERGY MARKETS

Pennsylvania-New Jersey-Maryland Interconnection LLC (PJM) and Southwest Power Pool (SPP) are regional transmission organizations (RTO) in the United States.

Virtual transactions in PJM and SPP are bids and offers submitted to take financial positions in the Day-Ahead Market without the intent of delivering or consuming physical power in the Real-Time Market.

All participants of the market have Day-Ahead (DA) and Real-Time (RT) hourly prices. In this paper, we take a big series of DA and RT hourly prices and try to see what distribution function do the returns of RT prices have. Then we do the regression between DA and RT prices to see how they are connected.

Then we take a part of series of RT prices, and using our regression coefficients, we predict the other part of RT prices and compare with given series of RT prices, to see if we can take part in the auction and bid a right price to win the auction, having DA prices.

Վլադիմիր ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱԶՄԱՅԻՆ ՍԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ԳՈՐԾՈՒՄԵՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾԵԼՈՒ ԳԻՏԱՆԱԿԻՐՆԵՐԸ

Հոդվածում դիտարկվել են ՀՀ մաքսային մարմինների գործունեությունը կատարելագործելու հիմնախնդիրները: Մաքսային ծառայողների կերպարը ժամանակի պահանջներին համապատասխան վերափոխելն ուղիղ համեմատական է հարկային համակարգի կարողություններն ընդլայնելուն և վստահությունն ավելացնելուն: Ուսումնասիրված բոլոր երկրներում ծառայողի կերպարը վերափոխելու խնդիրները վերլուծվել են երկու տեսանկյունից՝ գիտելիքը և հմտությունները շարունակաբար կատարելագործելու, ինչպես նաև՝ մասնագիտական վարվելակերպի կանոնները պահպանելու:

Владимир АРУТЮНЯН

ПРОБЛЕМЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ТАМОЖЕННЫХ ОРГАНОВ РЕСПУБЛИКИ АРМЕНИЯ

Ключевые слова: таможенный орган, зарплата, социально-экономические отношения.

В статье рассмотрены вопросы совершенствования деятельности таможенных органов РА. Изменение имиджа таможенных органов в соответствии с текущими требованиями прямо пропорционально увеличению потенциала налоговой системы и повышению доверия. Во всех изученных странах проблема преобразования образа слуги была проанализирована с двух точек зрения: постоянно совершенствовать знания и навыки, а также соблюдать правила профессионального поведения.

Vladimir HARUTYUNYAN

THE ISSUES OF THE IMPROVEMENT OF CUSTOMS BODIES OF REPUBLIC OF ARMENIA

Key words: customs body, salary, socio-economic relations.

The article reviewed the issues of improving the activities of RA customs bodies. Changing the image of tax and customs officers in line with the current requirements is directly proportional to increasing the system's capacity and increasing confidence. In all the countries studied, the problem of transforming the image of a servant has been analyzed from two perspectives: continually improving knowledge and skills, as well as keeping the rules of professional behavior.

**Արթուր ԿՈՍՏԱՆԴՅԱՆ
Ամալյա ԳԱԼՍՏՅԱՆ**

ՆԵՐՂՈՒՄԱՅԻՆ ՌԵՍՈՐՍՆԵՐԻ ԳՆԵՐԻ ԿԱՅՈՒՄՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇՄԱՆ ՄՈՏԵՑՈՒՄՆԵՐԸ

Ներդրումային ռեսուրսների գնի փոփոխությունը էապես ազդում է ներդրումային գործունեության արդյունավետության վրա: Ներդրումային ռեսուրսների գնի որոշումը թույլ կտա հաշվարկել միջին կշռված արժեքը և կողմնորոշվել, թե ինչպես այդ գինը օգտագործել ներդրումային նախագծերի վերաբերյալ որոշումներ ընդունելու համար:

**Артур КОСТАНДЯН
Амалья ГАЛСТЯН**

ПОДХОДЫ ОПРЕДЕЛЕНИЯ ЦЕНЫ УСТОЙЧИВОСТИ ИНВЕСТИЦИОННЫХ РЕСУРСОВ

Ключевые слова: инвестиционные ресурсы, средняя цена, удельный вес, ставка, окция.

Изменение цены инвестиционных ресурсов значительно влияет на эффективность инвестиционной деятельности. Определение цены инвестиционных ресурсов разрешит вычислить среднюю весовую стоимость и возможность определиться, как эту цену использовать для принятия решений относительно инвестиционных проектов.

**Artur KOSTANDYAN
Amalia GALSTYAN**

PRICING DECISION APPROACHES OF THE RESOURCES OF INVESTMENT STABILITY

Keywords: investment resources, average price, specific weight, interest rate, stock.

The price change of investment resources essentially has an influence on the result of investment work.

The decision of investment resources will allow computation of average weighed value and dictate how to use this price for making the investment plan decision.

Հայկանուշ ԱՅՎԱԶՅԱՆ

ՀՀ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ ՕՏԱՐԵԿՐԻՅԱ ՈՒՂԱԿԻ ՆԵՐՂՈՒՄՆԵՐԻ (ՕՈՒՆ) ՎԵՐԼՈՒԾԱԿԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

Անկախացումից հետո Հայաստանում ստեղծված ծանր տնտեսական իրավիճակից դուրս գալու համար կարևորվեց դեպի երկիր ներդրումների ներհոսքը: Արդեն 1994թ. նոյեմբերին ընդունվեց Օտարերկրյա ներդրումների մասին ՀՀ օրենքը, որը նպատակ ուներ խրախուսել և խթան դառնալ ՕՈՒՆ-երի համար, ինչպես նաև ստեղծել նպաստավոր պայմաններ օտարերկրյա ներդրողների համար՝ ներդրողների շահերը պաշտպանելու եղանակով:

Айкануш АЙВАЗЯН

АНАЛИТИЧЕСКАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ПРЯМЫХ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ (ПИИ) В ЭКОНОМИКЕ РА

Ключевые слова: ПИИ в Армении, приток прямых иностранных инвестиций, чистый приток.

Чтобы преодолеть сложную экономическую ситуацию в Армении после обретения независимости, было подчеркнуто приток инвестиций в страну. Уже в ноябре 1994-ого был принят Закон РА «Об иностранных инвестициях», который был направлен на поощрение и стимулирование ПИИ, а также создание благоприятных условий для иностранных инвесторов путем защиты интересов инвесторов.

Haykanush AYVAZYAN

ANALYTICAL CHARACTERISTICS OF FOREIGN DIRECT INVESTMENTS (FDI) IN RA ECONOMY

Keywords: FDI in Armenia, FDI stock inflow, net inflow.

In order to overcome the difficult economic situation in Armenia after the independence, it was highlighted the inflow of investments into the country. Already in November 1994, the RA Law on Foreign Investments was adopted which aimed to encourage and stimulate FDI, as well as create favorable conditions for foreign investors by protecting investors' interests.

Խաչատուր ԻԳԻԹՅԱՆ

ՀՀ ՆԵՐՂՈՒՄԱՅԻՆ ՄԻՋՎԱԿՅՐԻ ԲԱՐԵԼԱՎՄԱՆ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆՂԻՐՆԵՐԸ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ԼՈՒԾՄԱՆ ՈՒՂԻՆԵՐԸ

Հողվածում վերլուծվել են ՀՀ ներդրումային միջավայրի բարելավման ֆինանսական հիմնախնդիրները, իս դրանց լուծման ուղղությամբ հիմնավորել է, որ անհրաժեշտ է առանձնացնել այն գործոնները, որոնք դրական կամ բացասական ազդեցություն են ունենում վերջինիս ձևավորման գործում:

Хачатур ИГИТЯН

ФИНАНСОВЫЕ ВОПРОСЫ ДЛЯ УЛУЧШЕНИЯ ИНВЕСТИЦИОННОЙ СРЕДЫ И ПУТИ РЕШЕНИЯ

Ключевые слова: прямые иностранные инвестиции, система финансового посредничества, банковская система, достаточность капитала, рентабельность активов, займы, ценные бумаги, инвестиционная среда.

В статье анализируются финансовые проблемы улучшения инвестиционной среды в Армении и утверждается, что необходимо отделить факторы, которые оказывают положительное или отрицательное влияние на формирование инвестиционной среды.

Khachatur IGITYAN

THE FINANCIAL ISSUES FOR IMPROVING INVESTMENT ENVIRONMENT AND THE WAYS OF SOLUTION

Keywords. foreign direct investment, financial intermediation system, banking system, capital adequacy, return on assets, loans, securities, investment environment.

The article analyzed the financial problems of the improvement of the investment environment in Armenia and argued that it is necessary to separate the factors that have a positive or negative impact on the formation of the investement invironmnet.

Ռուբեն ԳԱԹՐՉՅԱՆ

ՆԵՐՂՈՒՄՆԵՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆԱԿԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԱՌԱՋԻՆ ՏԵՍԱԿԵՏՆԵՐԸ (ՀՀ ԶԵՐՄՈՑԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՕՐԻՆԱԿՈՎ)

Հողվածում ՀՀ ջերմոցային տնտեսությունների օրինակով կատարվել է կապիտալ ներդրումների արդյունավետության գնահատում, որտեղ հեղինակը, նախ պայմանական թվերի օրինակով ցույց է տալիս արդյունավետության հաշվարկման ամենաօպտիմալ տարբերակը, որով ավելի ստույգ և պարզեցված ձևով կարելի է ընտրել լավագույն տարբերակը: Այնուհետև կոնկրետ ջերմոցների տնտեսական ցուցանիշների միջոցով ներկայացվում է կապիտալ ներդրումների ետզնման ժամկետի հաշվարկը: Դրանից հետո ծաղկի

աճեցման ջերմաստան երկու տեսակի (վարդ և գերբերա) արտադրանքի արտադրության համեմատական հաշվարկով հիմնավորում է, որ տվյալ պարագայում շահավետ է արտադրել վարդ, այլ ոչ թե գերբերա:

Рубен ГАТРДЖЯН
ОТДЕЛЬНЫЕ ВЗГЛЯДЫ НА ОЦЕНКУ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИНВЕСТИЦИЙ (НА ПРИМЕРЕ ТЕПЛИЧНЫХ ХОЗЯЙСТВ В АРМЕНИИ)

Ключевые слова: капитальные вложения, эффективность, расходы, цена, прибыль, сравнительная оценка, теплица.
В статье, на примере парниковых хозяйств Республики Армения, осуществлена оценка эффективности капитальных вложений, где автор, в первую очередь, используя условные показатели, показывает наиболее оптимальный способ расчета эффективности, с помощью которого с большей точностью и максимально упрощенно можно выбрать наилучший вариант. Затем, на примере экономических показателей конкретных парниковых хозяйств, показан расчет срока окупаемости капитальных вложений. После этого, при помощи сравнительного анализа производства продукции двух теплиц по выращиванию цветов (розы и герберы) обосновывается, что в данном конкретном случае эффективнее выращивать розы, нежели герберы.

Ruben GATRJYAN
SEPARATE VIEWS ON INVESTMENT EFFICIENCY ASSESSMENT (WITH GREENHOUSE FARMING IN ARMENIA)

Keywords: Capital Investments, Efficiency, Cost, Price, Profit, Comparative Evaluation, Greenhouse.
In the article, evaluation of the effectiveness of capital investments has been made related to Armenia's greenhouse farms, where, the author firstly illustrates the most effective way to calculate efficiency by using conditional numbers, by which the optimal choice can be selected in a more accurate and simplified way. Then, by calculating the economic indices of specific greenhouses is presented the calculations of the payback period. After that, the comparative calculation of the production of two types of flower-growing greenhouses (rose and gerbera) substantiates that in this case it is beneficial to produce rose, rather than gerbera.

Սերգեյ ԻԳՆԱՏՈՎ
ՕՏԱՐԵՐԿՐՅԱ ՈՒՂԱԿԻ ՆԵՐՂՈՒՄՆԵՐԻ ՎԻՃԱԿԸ ԵՎ ՄԻՏՈՒՄՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ

Քանակի բառեր՝ օտարերկրյա ուղղակի ներդրումներ, ներդրումային բաղաբաղադրություն, ներհոսող օտարերկրյա ուղղակի ներդրումների պաշարներ, ավելացված արժեք, ընդունող երկիր, ներդրող երկիր:
Հոդվածում քննարկվել են հարցեր, կապված օտարերկրյա ուղղակի ներդրումների ծավալների և ուղղությունների հետ: Բացահայտվել են հիմնական միտումները 1990-ական թվականներից: Մասնավորապես, հեղինակը, հանգել է հետևության, որ ՕՈՒԸ-երի նվազման ընդհանուր միտումներից բացի, նույնպիսի միտում նկատվում է հիմնական կապիտալի համահառն կուտակման ամրապնդման: Հստակ նկատվել են ՕՈՒԸ-երը գործունեության այնպիսի տեսակներում, որտեղ ավելի ցածր ավելացված արժեք է ստեղծվում: Հետևաբար, ՕՈՒԸ-երի ուղղությունները տևական ժամանակում խիստ չի նպաստել Հայաստանի արտահանման մեջ ավելացված արժեքի բաժնեմասի մեծացմանը: Կոռելյացիոն - ռեգրեսիոն վերլուծության միջոցով գնահատվել է ՀՆԱ-ի և ՕՈՒԸ-երի միջև կապը:

Сергей ИГНАТОВ
СОСТОЯНИЕ И ТЕНДЕНЦИИ ПРЯМЫХ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ В ЭКОНОМИКЕ АРМЕНИИ

В статье рассмотрены вопросы, касающиеся объемов и направлений притока прямых иностранных инвестиций. Выявлены основные тенденции с начала 1990-х годов. В частности, автор делает вывод, что помимо общей тенденции снижения уровня ПИИ в Армении, такая же тенденция наблюдалась и по отношению к валовому накоплению основного капитала. Явно прослеживаются тенденции вложения ПИИ в виды деятельности, где создается меньше добавленной стоимости. Следовательно, направления ПИИ длительный период времени не сильно способствовали увеличению доли добавленной стоимости в экспорте Армении. С использованием корреляционно-регрессионного анализа оценена зависимость между ВВП на душу населения и накопленными ПИИ.

Sergey IGNATOV
STATE AND TRENDS OF FOREIGN DIRECT INVESTMENTS IN THE ECONOMY OF ARMENIA

Key words: foreign direct investment; investment policy; foreign direct investment inward stock, value added, recipient country, investor country.
In issue in the given paper concerning volumes and directions of inflow of foreign direct investments are considered. The main trends have been identified since the early 1990s. In particular, the author concludes that, in addition to the general trend of reducing the level of FDI in Armenia, the same tendency was observed in relation to the gross accumulation of capital. Tendencies of investing FDI in the types of activity are clearly traced, where less added value is created. Consequently, the long-term period of FDI hasn't greatly contributed to the increase in the share of added value in Armenia's exports. Using the correlation-regression analysis, the dependence between GDP per capita and accumulated FDI has been assessed.

Անահիտ ԶԵՃԵՃՅԱՆ
ՎԱՐԿԵՐԻ ԴԵՖՈՒԼՏԻ ՀԱՎԱՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՇՎԱՐԿԸ ԶՀ ՀԱՄԱՐ

Աշխատանքում ներկայացված է հեղինակի կողմից վարկային ռեգիստրի տվյալների հիման վրա ստեղծված վարկերի միգրացիայի հաշվետվական ձևը հաշվարկող Մատրիցա ծրագիրը: Ծրագիրը հնարավորություն է տալիս՝ ստանալ տարբեր պարբերականությամբ և պարամետրերով, քանակային և ծավալային ժամանակային շարքեր, կատարել LTV-ի հաշվարկ, ստանալ դինամիկ դեֆոլտի հավանականություններ, կատարել բանկ առ բանկ համեմատություններ, կատարել վերլուծություններ, որոնք մինչ այժմ հասանելի չէին ՀՀ համար:

Анаит КЕЧЕЧЯН
РАСЧЕТ ВЕРОЯТНОСТИ ДЕФОЛТА КРЕДИТОВ ДЛЯ АРМЕНИИ

Ключевые слова: матрица, вероятность дефолта, новые возможности, временные ряды.
В работе представлена программа <Матрица>, написанная автором на основе данных кредитного регистра, которая рассчитывает форму отчета о миграции кредитов. Программа позволяет получать числовые и объемные временные ряды, вычислять LTV, получать динамические вероятности дефолта, делать банковские сравнения, делать анализы, которые еще не были доступны для Армении.

Anahit KECHECHYAN
CALCULATION OF PROBABILITY OF DEFAULTS OF LOANS FOR RA

Keywords: matrix, probability of default, new opportunities, time series.

The following article is about a program, written by the author, called Matrix, which calculates loan migration report based on the data of credit register. The program gives an opportunity to get numeric and dimensional time series with different frequencies and parameters, make LTV calculation, get dynamic default probabilities, make bank comparisons, make analyzes that have not been available for Armenia yet.

Ալբերտ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ՀՀ ԱԶԳԱՅԻՆ ՆՈՐԱՍՏՈՒԾԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՈԱԶՄԱԿԱՐԱԿԱՆ ԱՌԱՋՆԱԳԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԴԵՏՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ՀԱՍՏՏԵՔՍՈՒՄ

Ազգային նորամուծական քաղաքականության դերը ժամանակակից գիտելիքատեղի տոտետությունում առանցքային է: Սակայն վերջինիս բարդ եւ բազմազգործոն բնույթը առավել բարդ է դարձնում արդյունավետ ազգային նորամուծական քաղաքականության մշակման խնդիրը: Խնդրի լուծման համար աշխատանքում կիրառվել է ազգային նորամուծական համակարգերի համեմատական մոտոցումը՝ քլաստերային վերլուծության հիման վրա:

Алберт САРГСЯН

СТРАТЕГИЧЕСКИЕ ПРИОРИТЕТЫ НАЦИОНАЛЬНОЙ ИННОВАЦИОННОЙ СИСТЕМЫ РА В КОНТЕКСТЕ ПОСТСОЦИАЛИСТИЧЕСКИХ СТРАН

Ключевые слова: Инновационная политика, кластерный анализ, постсоциалистические страны, национальные инновационные системы, алгоритм К-средних.

Роль национальной инновационной системы имеет решающее значение для экономики, основанной на знаниях. Но сложный и многофакторный характер последней усложняет разработку эффективной инновационной политики. Для решения этой проблемы был использован сравнительный подход национальных инновационных систем на основе кластерного анализа.

Albert SARGSYAN

STRATEGIC PRIORITIES OF RA NATIONAL INNOVATION SYSTEM IN THE CONTEXT OF POST-SOCIALIST COUNTRIES

Keywords: Innovation policy, cluster analysis, post-socialist countries, national innovation systems, K-means algorithm.

The role of national innovation system is crucial for knowledge based economy. In fact, the complex and multivariate nature of the latter makes development of effective innovation policy more difficult. For solving this problem comparative approach of national innovation systems based on cluster analysis was adopted.

Ռուզաննա ԱՐՄԵՆԱԿՅԱՆ

ԲԱՐԵԿԵՑՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄԸ

Բարեկեցության կարգավորումը՝ դրա ապահովման տարրերի, երաշխիքների և այլնի փոփոխությունն է: Բնակչության բարեկեցության ձևավորման պայմանների պետական կարգավորումը ժամանակակից տնտեսության գլխավոր խնդիրներից մեկն է: Պետական կարգավորման մոդելը բարացած է, այն անընդհատ փոփոխվում է: Որպես բարեկեցության պետական կարգավորման կենտրոնական օղակ հանդես է գալիս սոցիալական քաղաքականությունը: Վերջինս պետք է լինի ճկուն, թուլացնի սոցիալական կարվածությունը, միաժամանակ չպետք է առաջացնի պետության նպաստներով ապրող մարդկանց հատուկ խավ: Այն չպետք է խանգարի ձեռներեցության զարգացմանը, չնվազեցնի արտադրության արդյունավետությունը՝ միաժամանակ բարձրացնելով մարդկանց բարեկեցությունը:

Рузанна АРМЕНАКЯН

ГОСУДАРСТВЕННОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ БЛАГОСОСТОЯНИЯ

Ключевые слова: благосостояние, государственное регулирование благосостояния, модель благосостояния, социальная политика, социальное государство, государство всеобщего благосостояния.

Регулирование благосостояния означает изменение его элементов обеспечения, гарантий и т.д. Государственное регулирование условий формирования благосостояния населения является одной из важнейших вопросов современной экономики. Модель государственного регулирования не является застывшей, она часто меняется. Центральным звеном государственного регулирования благосостояния является социальная политика. Она должна быть гибкой, чтобы ослабить социальную напряженность. Одновременно она не должна способствовать порождению группы людей, живущих за счет государственных пособий. Она не должна препятствовать развитию предпринимательства, снижать эффективность производства, одновременно повысить благосостояние людей.

Ruzanna ARMENAKYAN

WELFARE STATE, STATE OF GENERAL PROSPERITY

Keywords: Prosperity, State Regulation of Prosperity, Prosperity Model, Social Policy, Welfare State, State of general Prosperity.

Regulation of Prosperity means change of its guarantee elements, insurances und etc. State regulation of population prosperity creation conditions is one of the main problems of modern economy. State regulation model is in steady change. Social policy is one of main aspects of prosperity state regulation. State regulation should be flexible, reduce social restlessness, simultaneously should not create social class that live from social care. It should not disturb to develop business, reduce productivity of industry und should at same time increase prosperity of population.

Ռոբերտ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԴԻՎԱՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՄԻՏՈՒՄՆԵՐԸ

Միջազգային տնտեսական համագործակցության ոլորտում ՀՀ կողմից կատարված վիթխարի աշխատանքի արդյունքները, որոնք պետք է դրսևորվեն ապրանքների և ծառայությունների արտահանման ծավալների ընդլայնման և կառուցվածքի բարելավման, աշխարհագրական և ապրանքային դիվերսիֆիկացման, օտարերկրյա ներդրումների ծավալների ավելացման, տարբեր երկրների հետ տեխնոլոգիական համագործակցության խորացման, տնտեսական ինտեգրման իրական և շոշափելի արդյունքների մեջ, դեռևս չեն համապատասխանում ազգային տնտեսության զարգացման ռազմավարական նպատակներին:

Роберт АЙРАПЕТЯН

СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДИПЛОМАТИИ РЕСПУБЛИКИ АРМЕНИЯ

Ключевые слова: международное сотрудничество, соглашения, иностранные инвестиции, структура экспорта, международные экономические организации.

Результаты широкомасштабной работы, проводимой Арменией в области международного экономического сотрудничества, которая должна быть отражена в расширении объема и структуре экспорта товаров и услуг, географической и товарной диверсификации, увеличении вовлечения иностранных инвестиций, углублении технологического сотрудничества с разными странами, реальных и ощутимых результатов экономической интеграции, все еще не соответствуют стратегическим целям национальной экономики.

Robert HAYRAPETYAN
MODERN TRENDS OF ECONOMIC DIPLOMACY OF THE REPUBLIC OF ARMENIA

Key words: international cooperation, agreements, foreign investments, export structure, international economic organizations.
 The beginning of the construction of economic diplomacy in Armenia was made after the proclamation of independence. However, the results of large-scale work carried out by Armenia in the field of international economic cooperation, which should be reflected in the expansion of the volume and structure of exports of goods and services, geographical and commodity diversification, increased involvement of foreign investment, deepening of technological cooperation with different countries, real and tangible results of economic integration, still do not correspond to the strategic goals of the national economy.

Գագիկ ՉԱԽՈՅԱՆ
ԻՆՉՈՒ՞ ԵՆ ՄԱՐԴԻԿ ՄԻԳՐԱՑԻԱՅԻ ԴԻՄՈՒՄ. ԻՆՏԵՏՈՒՑԻՈՆԱԼ ԲԱՅԱՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԵՄԱՏԱԿԱԼ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

Տվյալ աշխատանքում իրակացվել է միգրացիայի որոշիչների վերաբերյալ միջազգային և հայկական գրականության ուսումնասիրություն: Բացահայտվել են այն հիմնական գործոնները, որոնք օգտագործվել են հետազոտողների կողմից միգրացիայի մոդելներում մարդկանց վարքը և որոշումների կայացման գործընթացը բացատրելու համար: Հատուկ ուշադրություն է դարձվել այն աշխատանքների վրա, որոնցում հիմնական փոփոխականներից զատ դիտարկվել են նաև երկրի կամ տարածաշրջանի ինստիտուտների գործունեության արդյունավետության վերաբերյալ փոփոխականներ:

Гагик ЧАХОЯН
ПОЧЕМУ ЛЮДИ МИГРИРУЮТ: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫХ ОБЪЯСНЕНИЙ

Ключевые слова: детерминанты миграции, макро и микро модели миграции, экономические и политические институты, ожидания, благосостояние.

В данной статье осуществлен обзор международной и армянской литературы детерминантов миграции. Выявлены те основные факторы, которые были использованы в моделях миграции для объяснения поведения и процесса принятия решений людьми. Специальное внимание было обращено на работы, в которых кроме основных переменных были включены переменные касающийся эффективности деятельности институтов страны или области.

Gagik CHAKHOYAN
WHY DO PEOPLE MIGRATE? COMPARATIVE REVIEW OF THE INSTITUTIONAL EXPLANATIONS

Keywords: determinants of migration, macro and micro models of migration, economic and political institutions, expectations, welfare.
 In this paper a review of the international and Armenian literature on migration determinants was performed. The main factors, which were used in migration models to explain human behavior and decision making process, were identified. Special attention was paid to the papers which besides the main variables included variables related to the effectiveness of the performance of institutes of the country or the region.

Մհեր ՀԱԿՈԲՅԱՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆ-ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ ՎԵՐԱՁԵԿՎԱԾ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ ՀԵՏԱԳԱ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՕՐԱԿԱՐԳ

Սույն հոդվածում քննարկվում է Եվրոպական Միության «Արևելյան գործընկերություն» ծրագրի 5-րդ գագաթնաժողովի ընթացքում (2017թ. նոյեմբերի 24) Հայաստանի հետ ստորագրված Համապարփակ և ընդլայնված գործընկերության համաձայնագրի (ՀԸԳՀ) էությունը, ներկայացվում են դրանից բխող բաղաբաղական ու տնտեսական համագործակցության շրջանակն ու սահմանափակումները, ինչպես նաև տարբերությունները 2013թ. բանակցված, սակայն Եվրասիական տնտեսական միությանը Հայաստանի անդամակցության և ԵՄ արտաքին քաղաքականության անբավարար ճկունության հետևանքով չստորագրված Անցացման համաձայնագրից: Խորին հարցազրույցների հիման վրա հակիրճ ներկայացվում են նաև ՀՀ Ազգային ժողովի չորս խմբակցությունների ներկայացուցիչների դիրքորոշումները նոր փաստաթղթի շուրջ, որոնք բացառապես դրական են, սակայն ներառում են որոշ վերապահումներ՝ կապված դրա իրագործման հետ: Ընդհանուր եզրակացությունն այն է, որ ՀԸԳՀ-ն միայն «անցումային գործարք» է, որը կարող է վերանայվել՝ կախված իրագործումից: Այն նաև թույլ է տալիս ՀՀ-ին իր արտաքին քաղաքականությունում պահպանել փոփոխական սկզբունքը:

Мгер АКОПЯН
ПЕРЕСТРОЕННЫЕ ОТНОШЕНИЯ МЕЖДУ АРМЕНИЕЙ И ЕВРОПЕЙСКИМ СОЮЗОМ И ПОВЕСТКА ДНЯ ИХ ДАЛЬНЕЙШЕГО РАЗВИТИЯ

Ключевые слова: Европейское соседство, Соглашение о всеобъемлющем и расширенном партнёрстве, политический диалог, либерализация виз, экономическое сотрудничество, позиции политических сил.

В данной статье изучается Соглашение о всеобъемлющем и расширенном партнёрстве (СВРП), подписанное между Арменией и Европейским союзом в рамках V саммита Восточного партнёрства (24 ноября 2017 г.), представлены рамки и ограничения исходящего из соглашения политического и экономического сотрудничества, а также различия с Соглашением об ассоциации, обговоренным в 2013 году, но не подписанным в результате вступления Армении в Евразийский экономический союз и недостаточной гибкости внешней политики ЕС. На основе углубленных собеседований вкратце даны позиции представителей четырёх фракций Национального собрания Армении относительно нового документа. Позиции эти исключительно положительные, но с некоторыми оговорками, связанными с имплементацией документа. Общий вывод заключается в том, что СВРП является лишь «промежуточной сделкой», которая может быть пересмотрена в зависимости от имплементации. Это также позволяет Армении сохранить в своей внешней политике принцип комплементарности.

Mher HAKOBYAN
ARMENIA-EUROPEAN UNION RESHAPED RELATIONS AND THE DEVELOPMENT AGENDA

Keywords: European Neighbourhood, Comprehensive and Enhanced Partnership Agreement, political dialogue, visa liberalisation, economic cooperation, views of political actors.

The current article discusses the Comprehensive and Enhanced Partnership Agreement (CEPA) between Armenia and the European Union signed in the framework of the 5th Eastern Partnership Summit on 24 November 2017. The article also presents the scope and constraints of

political and economic cooperation as agreed in CEPA, as well as the differences with the EU-Armenia Association Agreement which was negotiated in 2013 but failed to be signed due to Armenia's membership to the Eurasian Economic Union and the EU's insufficient flexibility in foreign policy. In addition, based on in-depth interviews, the views of the representatives of four parliamentary factions of Armenia about CEPA are briefly presented. They are absolutely positive, yet some reservations regarding the implementation phase remain. The general conclusion is that CEPA is merely a "transitory deal" which may be revised depending on its implementation. It also allows Armenia to keep exercising complementarity as its primary foreign policy tool.

Միքայել ԲԱԴԱԼՅԱՆ

ԿՈՌՈՒՊՑԻԱՅԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԵԹՈՂՆԵՐԻ ՀԱՄԵՄԱՏԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄԱՔՍԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ

Բանալի բառեր՝ մաքսանենգություն, կոռուպցիա, մաքսային կոռուպցիա, միջազգային առևտուր, ապօրինի առևտուր:

Այս հոդվածի նպատակն է վերանայել մաքսային ծառայությունում կոռուպցիայի ուսումնասիրման առկա տեսական և փորձագիտական աշխատանքները հետագա հետազոտությունների հնարավորությունները բացահայտելու համար: Աշխատանքն սկսվում է մաքսային ծառայության կոռուպցիայի հետեւանքների գնահատման վերաբերյալ տեսական և էմպիրիկ ուսումնասիրությունների արդյունքների հետազոտմամբ: Այնուհետեւ, կատարվում է մաքսային ոլորտում կոռուպցիան գնահատելու համար գրականությունում կիրառվող էմպիրիկ մոդելների կարճ վերլուծություն և ավարտվում է համեմատական վերլուծությամբ:

Микаэл БАДАЛЯН

СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ МЕТОДОВ ОЦЕНКИ КОРРУПЦИИ В ТАМОЖЕННОЙ СЛУЖБЕ

Целью данной работы является обзор существующих теоретических и эмпирических работ по изучению коррупции в таможенной службе с целью выявления возможностей для дальнейших исследований. Работа начинается обзором результатов теоретических и эмпирических исследований по оценке последствий коррупции в таможенной службе. Затем проводится краткий анализ эмпирических моделей применимых в литературе для оценки коррупции в таможенной службе и заканчивается сравнительным анализом.

Mikayel BADALYAN

CORRUPTION IN CUSTOMS: A LITERATURE REVIEW

Key words: smuggling, corruption, customs, customs corruption, illegal trade, international trade

The aim of this paper is to review existing theoretical and empirical work on the study of corruption in the customs service in order to identify opportunities for further research. The work begins with a review of the results of theoretical and empirical studies on the assessment of the consequences of corruption in the customs service. Then, a brief analysis of the empirical models applicable in the literature to assess corruption in the customs service is conducted and ends with a comparative analysis.

Հարություն ԱՐԹԵՆՅԱՆ

ՀՀ ԲՆԱԿԿՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ ԴԻՄԱՆՆԴԻՐՆԵՐԸ

Հոդվածում համառոտ ներկայացված են ՀՀ-ում բնակչության վերարտադրության հիմնական ցուցանիշները, դրանց տարածաշրջանային տարբերություններն ու առկա հիմնախնդիրները: Հետևություններ է արվել ելնելով այն գործոններից, որոնք կրթեն բնակչության բնական աճի ավելացմանը:

Арутюн АРТЕНЯН

РЕГИОНАЛЬНЫЕ РАЗЛИЧИЯ И ОСНОВНЫЕ ЗАДАЧИ ВОСПРОИЗВОДСТВА НАСЕЛЕНИЯ В РА

Ключевые слова: население, воспроизводство населения, естественный прирост, региональные различия, региональные проблемы.

В статье кратко представлены основные показатели воспроизводства населения в РА, их региональные различия и существующие основные проблемы. Сделаны выводы тех факторов, которые влияют на естественный прирост населения.

Harutyun ARTENYAN

REGIONAL DIFFERENCES AND PROBLEMS OF THE REPRODUCTION OF POPULATION IN RA

Keywords: population, reproduction of population, natural growth, regional differences, regional problems.

In the following article the reproduction of population the main statistics, their regional differences and the existing problems in RA are briefly represented. The conclusions have been done according to the factors, that will bring to the natural increase of the reproduction of population.

Սուրեն ԴԱՎԹՅԱՆ

ՎԱՐԿԱՎՈՐՈՒՄԸ ՈՐՊԵՏ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱՆԴԻՐՆԵՐԻ ԼՈՒԾՄԱՆ

ՎԱՐԿՎՈՐԱԳՈՒՅՆ ԳՈՐԾՈՆ

Սույն հոդվածում անդրադարձ է կատարվել Հայաստանի Հանրապետությունում գյուղատնտեսության բնագավառի հիմնախնդիրների լուծման գործում վարկավորման դերին և առանձնահատկություններին: Ներկայացվել է Հայաստանի Հանրապետության առևտրային բանկերի և վարկային կազմակերպությունների ներկայիս մոտեցումները և զարգացման հեռանկարները: Առանձնահատուկ ուշադրություն է դարձվել վարկատու կազմակերպությունների կողմից ներկայումս կիրառվող գյուղատնտեսության վարկավորման մեթոդներին, եղանակներին և վարկավորման գործընթացին խնչնդոտող խնդիրներին:

Сурен ДАВТЯН

КРЕДИТОВАНИЕ КАК ВАЖНЫЙ ФАКТОР В РЕШЕНИИ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРОБЛЕМ В РЕСПУБЛИКЕ АРМЕНИЯ

Ключевые слова: сельское хозяйство, проблемы, кредитования, методы, субсидия, развития.

В данной статье рассматриваются роль и особенности кредитования сельскохозяйственного сектора Республики Армения. Представлены современные подходы и перспективы развития коммерческих банков и кредитных организаций в Армении. Особое внимание было уделено нынешним методам, подходам и проблемам кредитования сельского хозяйства со стороны коммерческих банков и кредитных организаций.

Suren DAVTYAN

LENDING AS AN IMPORTANT FACTOR IN SOLVING AGRICULTURAL PROBLEMS IN THE REPUBLIC OF ARMENIA

Key words: agriculture, problems, crediting, methods, subsidy, development.

This article deals with the role and characteristics of crediting to address the present problems in the agriculture sector in the Republic of Armenia. It describes the current approaches and development prospects of commercial banks and credit organizations in the Republic of Armenia. Special attention has been paid to the both methods and modes of agricultural crediting, currently applied by credit organizations, and issues impeding the crediting process.

Աստղիկ ՓԱՐՍՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ ՔԼԱՍՏԵՐԱՅԻՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅԱՆ ԵՂԱՆԱԿՆԵՐԻ ՀԱՍԵՄԱՏԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆԸ (ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ ՋՐԱՎԱԶԱՆԻ ՕՐԻՆԱԿՈՎ)

Սույն հոդվածում առաջարկվում է ջրի որակի ցուցանիշների դասակարգման վիճակագրական մեթոդ: Կատարել ենք բյաստերային վերլուծություն՝ Հայաստանի Հանրապետության Հարավային ջրավազանի ջրային օբյեկտների դիտակետերի նույն ժամանակահատվածում վերցված մեկ փորձանմուշի փաստացի արդյունքների և դրանց՝ կառավարության համապատասխան որոշմամբ վերագրվող գնահատականների հիման վրա: Համեմատել ենք ստացված արդյունքները, փորձել վերհանել պաշտոնական գնահատմամբ կատարած վերլուծության առավելությունները ու թերությունները:

Астгик ПАРСЯН

СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ СПОСОБОВ КЛАСТЕРНОГО АНАЛИЗА ПОВЕРХНОСТНЫХ ВОД РА (ПРИМЕРЕ ЮЖНОГО БАСЕЙНА)

Ключевые слова: поверхностная вода, кластер, кластерный анализ, качество воды, оценка качества, Южный бассейн. В данной статье представлен статистический метод классификации показателей качества воды. Мы провели кластерный анализ, основанный на фактических результатах пробных образцов, взятых в одно и то же время на водных объектах Южного бассейна Республики Армения, и их соответствующие оценки, которые рассчитываются правительством. Мы сравнили результаты и попытались оценить преимущества и недостатки официальной оценки.

Astghik PARSYAN

THE COMPARATIVE ANALYSIS OF WAYS OF CLUSTER ANALYSIS OF THE RA SURFACE WATERS (CASE OF SOUTHERN BASIN)

Keywords: surface water, water assessment, cluster, cluster analysis, water quality, quality assessment, Southern Basin. In this article a statistical method of classifying indicators of water quality is suggested. A cluster analysis has been carried out based on the estimation of actual results of the sample taken within the same period of time from the RA South water basin's water objects' and observation points. We compare our assessments, whith estimations based on assigned the relevant Government decision.. We have compared the obtained results and tried to determine the benefits and drawbacks of the officially estimated analysis.

Աստղիկ ՓԱՐՍՅԱՆ

ՀՀ ՄԱԿԵՐԵՎՈՒԹԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ ՄՇԱԴԻՏԱՐԿՄԱՆ ՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԶԱՐՑԵՐԸ

Սույն աշխատանքում առաջարկվել է Հայաստանի Հանրապետության մակերևութային ջրերի մշտադիտարկման նոր մեթոդական մոտեցում: Մեր տարբերակում հնարավոր է դառնում առանձնացնել որոշակի խնդիրներ ունեցող դիտակետեր, վեր հանել այդ խնդիրների պատճառները:

Астгик ПАРСЯН

МЕТОДИЧЕСКИЕ ВОПРОСЫ МОНИТОРИНГА ПОВЕРХНОСТНЫХ ВОД РА

Ключевые слова: кластер, кластерный анализ, фактор, факторный анализ, мониторинг. В эстатье представлен новый методологический подход к мониторингу поверхностных вод Республики Армения. В данной версии возможно определить те пункты наблюдения, в которых имеются значительные отклонение от норм и объяснить причины этих проблем.

Astghik PARSYAN

METHODICAL ISSUES OF MONITORING OF THE RA SURFACE WATERS

Keywords: cluster, cluster analysis, factor, factor analysis, monitoring. In this paper, a new methodological approach to the surface water monitoring of the Republic of Armenia was proposed. In this version, it may be possible to sobobservation points with certain problems and to clarify the causes of these problems.

Հրաչյա ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

ԳՅՈՒՂԱՏՆՆԵՍՈՒԹՅԱՆ ՈԼՈՐՏԻ ՌԻՍԿԵՐԻ ՄԵՂՄԱՆ ԱՆՀԱՐԺԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԱՅՍ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ ԿԻՐԱՎՈՐ ՄՈՏԵՑՈՒՄՆԵՐԸ

Ելնելով ՀՀ գյուղատնտեսության առանձնահատկություններից և զարգացման ներկան վիճակից հիմնավորվել է ոլորտի ռիսկերի մեղմման անհրաժեշտությունը: Երկարատև ժամանակահատված (1995-2016թթ.) տվյալները ելակետ ունենալով էկոնոմետրիկ վերլուծություններով հաշվարկվել է գյուղատնտեսության ոլորտի գնահատված վնասի քանակական ազդեցությունը գյուղատնտեսության և բուսաբուծության ճյուղի համախառն արատադրանքի և տնտեսական աճի ցուցանիշների վրա: Վերջիններս ելակետ ունենալով առաջարկվել է ՀՀ գյուղատնտեսության ոլորտի ինչպես բնախլիմայական, այնպես էլ տնտեսական հիմնական ռիսկերի մեղմման նախընտրել մոտեցումները:

Грaчья ГРИГОРЯН

НЕОБХОДИМОСТЬ СМЯГЧЕНИЯ РИСКОВ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОЙ СФЕРЫ И ПРИМЕНЯЕМЫЕ В ЭТОЙ ОБЛАСТИ ПОДХОДЫ

Ключевые слова: Сельское хозяйство, сельскохозяйственные риски, коэффициент корреляции, стихийные бедствия, страхование. Исходя из особенностей сельского хозяйства Республики Армения и нынешнего этапа развития отрасли была обоснована необходимость смягчения рисков в этой сфере экономики. Для достаточно долгого отрезка времени (1995-2016гг.), имея в своей основе исходные данные, путем эконометрического анализа рассчитано количественное влияние оцененного ущерба, нанесенного сельскохозяйственной сфере, на показатели экономического роста и валовой продукции сельского хозяйства и, в частности, отрасли растениеводства. Приняв последнее за исходную точку, предложены предпочитаемые подходы по смягчению основных природно-климатических и экономических рисков сельскохозяйственной сферы РА.

Hrachya GRIGORYAN

THE NECESSITY OF RISKS SOFTENING IN AGRICULTURAL SPHERE AND APPROACHES USED IN THIS FIELD

Key words: Agriculture, Agrucultural risks, Correlation coefficient, Natural disasters, Insurance .

The necessity of risks softening in agriculture was justified , based on the characteristics of that sphere and the current stage of development of the industry in Republic of Armenia.

For a fairly long period of time (1995-2016) and based on the original data by econometric analysis, there had done a calculation of the quantitative impact of the estimated damage in the agricultural sphere to the indicators of economic growth and gross agricultural output , in particular, to the branch of plant growing. Taking the last for the starting point, there had proposed preferred approaches for major natural, climatic and economic risks softening of agriculture of RA.